

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NICHOLAS EMILIOU
prednesené 14. septembra 2023¹

Vec C-582/21

FY
proti
Profi Credit Polska S.A. w Bielsku-Białej

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie (Krajský súd Varšava, časť Varšava-Praha, Poľsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Smernica 93/13/EHS – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Návrh na obnovu konania ukončeného rozsudkom pre zmeškanie – *Res iudicata* – Dôvody pre obnovenie konania – Zásady ekvivalencie a efektivity – Výklad vnútroštátneho práva v súlade s právom Únie“

I. Úvod

1. Prejednávaná vec ponúka nový uhol pohľadu na procesnú ochranu, ktorá sa má spotrebiteľom poskytovať pred nekalými zmluvnými podmienkami. Súdny dvor je v nej konkrétne vyzvaný, aby objasnil, či si takáto ochrana vyžaduje zrušenie vnútroštátneho účinku *res iudicata*, aby sa umožnila *obnova* konania, ktoré bolo údajne poznačené tým, že vnútroštátny súd nevykonal z vlastného podnetu preskúmanie týkajúce sa možnej nekalosti predmetného zmluvného vzťahu.
2. Vnútroštátne skutkové a právne okolnosti, za ktorých táto otázka vznikla, možno zhrnúť takto: Odvolateľke v konaní vo veci samej, FY, bolo nariadené, aby zaplatila zostávajúcu sumu pôžičky, ktorú si vzala u Profi Credit Polska, spoločnosti poskytujúcej spotrebiteľské úvery. Jej povinnosť zaplatiť bola zaznamenaná v rozsudku pre zmeškanie, ktorý bol vynesený na základe vlastnej bianko zmenky podpísanej dlžníčkou, ktorú následne Profi Credit Polska vyplnila a domáhala sa jej.
3. Vnútroštátny súd vyniesol rozsudok pre zmeškanie bez toho, aby mal k dispozícii podmienky zmluvy o pôžičke. Z toho dôvodu nepreskúmal ich možnú nekalosť. Hoci sa FY nepokúsila tento rozsudok napadnúť, neskôr dospela k názoru, že podmienky, za ktorých bol vynesený, neboli v súlade s rozsudkami Súdneho dvora vynesenými o niekoľko mesiacov neskôr. Na základe toho podala návrh na obnovu konania.

¹ Jazyk prednesu: angličtina.

4. Podľa vnútroštátneho práva môže byť takýto návrh úspešný v prípade, že okrem iného i) vnútroštátne ustanovenie uplatňované v predmetnom súdnom konaní bolo neskôr vnútroštátnym Ústavným súdom vyhlásené za nezlučiteľné s právnym predpisom vyššej právnej sily, alebo ii) dotknutému účastníkovi konania „bola v dôsledku porušenia práva odňatá možnosť konať“.

5. Na základe uvedeného sa vnútroštátny súd pýta, či si z hľadiska prvej uvedenej možnosti zásada ekvivalentnosti vyžaduje, aby sa možnosť obnovy konania na vnútroštátnej úrovni rozšírila na základe následného rozhodnutia Súdneho dvora vyneseného v podobe prejudiciálneho rozhodnutia na základe článku 267 ZFEÚ.

6. Kládie si ďalej otázku, či si povinnosť vykladať vnútroštátne právo v súlade s právom Únie vyžaduje – z hľadiska druhej uvedenej možnosti –, že sa musí dospieť k záveru, že účastníkovi konania „bola v dôsledku porušenia práva odňatá možnosť konať“, v prípade, že vnútroštátny súd nepreskúma možnú nekalosť podmienok spotrebiteľskej zmluvy.

II. Právny rámec

A. Právo Únie

7. Podľa článku 6 ods. 1 smernice 93/13/EHS² „členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok“.

8. V článku 7 ods. 1 smernice 93/13 sa stanovuje, že „členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov“.

B. Poľské právo

1. Ústava Poľskej republiky

9. Podľa článku 190 § 4 poľskej Ústavy „rozhodnutie Trybunał Konstytucyjny [(Ústavný súd, Poľsko; ďalej len „Ústavný súd“)], ktorým sa vyhlasuje nesúlad normatívneho aktu, na základe ktorého bolo prijaté právoplatné súdne rozhodnutie, právoplatné správne rozhodnutie alebo rozhodnutie v iných veciach, s Ústavou, medzinárodnou zmluvou alebo zákonom, je dôvodom na obnovu konania, zrušenie rozhodnutia alebo iné riešenie podľa zásad a spôsobov stanovených príslušnými ustanoveniami upravujúcimi dané konanie“.

² Smernica Rady z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288).

2. Občiansky súdny poriadok

10. V návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa o platnom vnútroštátnom práve uvádzajú nasledujúce informácie. V článku 339 ods. 1 Kodeks postępowania cywilnego (Občiansky súdny poriadok, ďalej len „KPC“) sa uvádza, že ak sa žalovaný nedostaví na nariadené pojednávanie alebo ak sa napriek svojej prítomnosti na ňom nepodieľa, súd vydá rozsudok pre zmeškanie.

11. V článku 399 ods. 1 sa stanovuje možnosť podať návrh na obnovu konania ukončeného právoplatným rozsudkom.

12. V článku 401 ods. 2 KPC sa uvádza, že obnovu konania možno navrhnúť z dôvodu neplatnosti, ak účastník konania nemal spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania alebo procesnú spôsobilosť, alebo nebol riadne zastúpený, prípadne mu bola v dôsledku porušenia práva odňatá možnosť konať.

13. Podľa článku 407 ods. 1 KPC sa návrh na obnovu konania musí podať v lehote troch mesiacov; táto lehota sa počíta odo dňa, keď sa účastník konania dozvedel o dôvode obnovy, a ak je návrh založený na odňatí možnosti konať účastníkovi konania alebo na neexistencii náležitého zastúpenia, odo dňa, keď sa účastník konania, jeho správny orgán alebo jeho zákonný zástupca dozvedel o rozsudku.

14. V článku 401¹ KPC sa stanovuje, že obnovu konania možno navrhnúť aj v prípade, ak Ústavný súd konštatoval nesúlad normatívneho aktu, na základe ktorého bolo rozhodnutie vydané, s Ústavou, ratifikovanou medzinárodnou zmluvou alebo zákonom.

15. Podľa článku 407 ods. 2 KPC sa návrh na obnovu konania musí podať v lehote troch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu.

16. V súlade s článkom 410 ods. 1 KPC súd zamietne návrh, ktorý je podaný po uplynutí stanovenej lehoty, je neprípustný alebo nemá oporu v zákone.

III. Skutkové okolnosti, vnútroštátne konanie a prejudiciálne otázky

17. Dňa 16. júna 2015 FY uzavrela zmluvu o úvere s Profi Credit Polska, spoločnosťou poskytujúcou spotrebiteľské úvery. Splatenie úveru bolo zaručené vydaním vlastnej bianko zmenky, ktorú podpísala FY.

18. Dňa 30. októbra 2017 Profi Credit Polska podala žalobu proti FY na Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe (Okresný súd Varšava, časť Praha-Juh, Poľsko; ďalej len „okresný súd“) týkajúcu sa zaplatenia sumy navýšenej o úroky. V návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa okolnosti, ktoré viedli k tomuto úkonu, podrobne nerozpisujú. Podľa všetkého je však dôležitá skutočnosť, že k žalobe bola pripojená len zmenka (ktorú vyplnila daná spoločnosť s uvedením dlžnej sumy) a výpoveď zmluvy o úvere.

19. Okresný súd konštatoval, že neexistujú dôvody na vydanie platobného rozkazu, a nariadil pojednávanie.³ Predvolanie bolo FY doručené s fikciou doručenia. Uvedený súd 17. apríla 2018 vyniesol rozsudok pre zmeškanie, v ktorom jej uložil povinnosť zaplatiť nárokovanú sumu

³ V návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa ďalej podrobne neuvádzajú dôvody, ktoré vnútroštátny súd viedli k tomu, aby sa domnieval, že nebolo možné vydať platobný rozkaz.

(žalobu zamietol len v časti týkajúcej sa nárokovaného úroku), pričom vychádzal výhradne z obsahu zmenky a tvrdení uvedených v žalobe. Nevyžiadal si, aby mu Profi Credit Polska poskytla zmluvu o úvere, a teda nepreskúmal, či táto zmluva neobsahovala nekalé podmienky. Rozsudok pre zmeškanie bol vyhlásený za ihneď vykonateľný a FY ho nenapadla.

20. FY však 25. júna 2019 podala na okresný súd návrh na obnovu konania. Tvrdila, že tento súd nesprávne vyložil smernicu 93/13, a predovšetkým nezohľadnil rozsudok Súdneho dvora vo veci Profi Credit Polska I⁴ (vynesený po vynesení rozsudku pre zmeškanie). Podľa nej okresný súd podrobne nepreskúmal nekalosť predmetných zmluvných podmienok, čím jej bola odňatá možnosť konať v zmysle článku 401 ods. 2 KPC.

21. Uznesením z 27. augusta 2020 okresný súd tento návrh zamietol, pričom uviedol, že návrh bol podaný po uplynutí stanovenej lehoty a nemá oporu v zákone. Takisto konštatoval, že FY sa mala pokúsiť o svoju obhajobu (v konaní, ktoré viedlo k rozsudku pre zmeškanie), čo neurobila.

22. FY sa proti tomuto uzneseniu odvolala na Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie (Krajský súd Varšava, časť Varšava-Praha, Poľsko), ktorý je vnútroštátnym súdom v konaní vo veci samej.

23. Počas konania na tomto súde Rzecznik Finansowy (finančný ombudsman) konštatoval, že dôvod obnovy konania, ktoré viedlo k rozsudku pre zmeškanie, sa môže zakladať na širšom výklade článku 401¹ KPC, ktorý sa týka obnovy konania na základe (nasledujúceho) rozhodnutia vnútroštátneho Ústavného súdu. Podľa neho bol rozsudok pre zmeškanie vynesenej v rozpore s povinnosťou okresného súdu z vlastného podnetu preskúmať zmluvné podmienky predmetnej zmluvy o pôžičke.⁵ Finančný ombudsman poukazoval na podobnú úlohu Ústavného súdu a Súdneho dvora podložiť tvrdenie, že v súlade so zásadou ekvivalencie môže ako platný základ pre obnovu konania slúžiť aj rozhodnutie Súdneho dvora.

24. Finančný ombudsman uviedol, že alternatívne sa predmetné konanie môže obnoviť aj na základe článku 401 ods. 2 KPC, keďže skutočnosť, že súd nevykonal preskúmanie *ex officio*, patrí do pôsobnosti daného ustanovenia (a rovná sa odňatiu možnosti konať účastníkovi konania).⁶ Ďalej vyjadril súhlas s FY, pokiaľ ide o nekalosť predmetných podmienok.

25. Vnútroštátny súd má v tejto súvislosti pochybnosti o správnom postupe.

26. Na jednej strane zdôrazňuje význam zásady *res iudicata* a poukazuje na skutočnosť, že v žiadnom ustanovení práva Únie ani vnútroštátneho práva sa vnútroštátnym súdom neukladá povinnosť obnoviť konanie, ktoré bolo ukončené právoplatným súdnym rozhodnutím, s cieľom zohľadniť rozsudok Súdneho dvora, ktorým sa vykladá právo Únie.

27. Na druhej strane si kladie otázku, či je možné dospieť k opačnému záveru na základe zásady ekvivalencie alebo povinnosti vykladať vnútroštátne právo v súlade s právom Únie.

⁴ Rozsudok z 13. septembra 2018, Profi Credit Polska (C-176/17, EU:C:2018:711; ďalej len „rozsudok Profi Credit Polska I“).

⁵ Finančný ombudsman odkazoval na rozsudok Profi Credit Polska I a na uznesenie z 28. novembra 2018, PKO Bank Polski (C-632/17, EU:C:2018:963).

⁶ Odkaz na rozsudok zo 4. júna 2020, Kancelaria Medius (C-495/19, EU:C:2020:431; ďalej len „rozsudok Kancelaria Medius“).

28. Čo je dôležité, vnútroštátny súd konštatuje, že so zreteľom na rozsudky Súdneho dvora Profi Credit Polska I, Profi Credit Polska II⁷ a Kancelaria Medius je „veľmi pravdepodobné“, že rozsudok pre zmeškanie bol vynesený v „očividnom rozpore“ s vnútroštátnymi pravidlami, ktorými sa transponujú články 6 a 7 smernice 93/13.⁸ Vysvetľuje však, že mu nenáleží túto záležitosť posúdiť, pretože má obmedzenú spôsobilosť overiť, či po prvé boli dodržané lehoty a či po druhé sa návrh na obnovu konania môže opierať o jeden zo zákonných dôvodov. Práve v tomto procesnom kontexte sa musí objasniť, či takýmto dôvodom môže byť výkladové prejudiciálne rozhodnutie.

29. Za týchto podmienok sa Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie (Krajský súd Varšava, časť Varšava-Praha) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Má sa článok 4 ods. 3 a článok 19 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii s ohľadom na zásadu ekvivalencie, ktorá vyplýva z judikatúry [Súdneho dvora], vykladať v tom zmysle, že rozhodnutie [Súdneho dvora] EÚ týkajúce sa výkladu práva Únie prijaté na základe článku 267 ods. 1 ZFEÚ, je základom pre obnovu občianskoprávneho konania ukončeného skorším právoplatným rozhodnutím, ak ustanovenie vnútroštátneho práva, akým je článok 401¹ [KPC], pripúšťa obnovu konania v prípade vydania právoplatného rozhodnutia na základe ustanovenia, ktoré bolo rozhodnutím Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd, Poľsko) uznané za ustanovenie, ktoré je v rozpore s aktom vyššej právnej sily?
2. Vyžaduje si zásada výkladu vnútroštátneho ustanovenia v súlade s právom Únie, ktorá vyplýva z článku 4 ods. 3 ZEÚ a judikatúry [Súdneho dvora], extenzívny výklad takého vnútroštátneho ustanovenia, akým je článok 401 ods. 2 [KPC], tak, aby sa dôvod na obnovu konania vzťahoval aj na právoplatný rozsudok pre zmeškanie, v ktorom súd, porušujúc povinnosti vyplývajúce z rozsudku [Profi Credit Polska I] vydaného Súdny dvorom, nepreskúmal zmluvu medzi spotrebiteľom a veriteľom z hľadiska nekalých zmluvných podmienok, a obmedzil sa len na preskúmanie formálnej správnosti zmenky?“

30. Písomné pripomienky predložili poľská vláda a Európska komisia. Prednesy oboch účastníkov konania boli vypočuté na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 24. januára 2023.

IV. Analýza

31. Podstate prejudiciálnych otázok predložených v prejednávanej veci sa budem venovať po prvé uvedením predbežných poznámok k stanovisku, ktoré sa prijíma v rámci práva Únie, pokiaľ ide o vnútroštátny účinok *res iudicata*, a to najmä v otázkach ochrany spotrebiteľa, a k právnej istote, ktorej je účinok *res iudicata* osobitným vyjadrením (oddiel 1).

32. Po druhé vysvetlím, že zásada ekvivalencie si nevyžaduje, aby bola k dispozícii obnova občianskoprávneho konania na základe výkladového prejudiciálneho rozhodnutia Súdneho dvora, pokiaľ je podľa vnútroštátneho práva možná na základe určitých rozsudkov vnútroštátneho Ústavného súdu (oddiel 2).

33. Po tretie návrh odpovede na druhú prejudiciálnu otázku (týkajúcu sa povinnosti jednotného výkladu) si vyžiada objasnenie viacerých záležitostí, ktoré z tejto otázky vyplývajú. V tomto smere vysvetlím, že účinnosť ochrany spotrebiteľa pred nekalými podmienkami si od členských štátov

⁷ Rozsudok zo 7. novembra 2019, Profi Credit Polska (C-419/18 a C-483/18, EU:C:2019:930; ďalej len „rozsudok Profi Credit Polska II“).

⁸ Obsah týchto ustanovení pozri v bodoch 7 a 8 vyššie.

automaticky nevyžaduje, aby poskytovali *mimoriadny* opravný prostriedok, v prípade, že vnútroštátny súd nepreskúma, či sú zmluvné podmienky, ktorými je spotrebiteľ viazaný, v skutočnosti nekalé alebo nie. Takisto však vysvetlím, že z dôvodu špecifických okolností, za ktorých bol zrejme rozsudok pre zmeškanie vynesený a stal sa právoplatným, je potrebné dotknutému spotrebiteľovi poskytnúť *nejaký opravný prostriedok*. Kým možnosť vyhovieť návrhu FY na obnovu konania bude podľa mňa závisieť od možnosti výkladu podľa poľského práva (a platných lehôt), vysvetlím, že judikatúra Súdneho dvora poskytuje FY ďalšie procesné možnosti, na základe ktorých možno obnoviť jej právo nebyť viazaná (údajne) nekalými zmluvnými podmienkami (oddiel 3).

A. Právo Únie, vnútroštátne účinky *res iudicata* a zásada právnej istoty

34. Na úvod treba poukázať na to, že mimoriadne opravné prostriedky, akým je predmetný prostriedok v konaní vo veci samej, vo všeobecnosti umožňujú zvrátiť súdne rozhodnutia, ktoré nadobudli právoplatnosť. Tieto prostriedky tak majú zo svojej podstaty vplyv na zásadu *res iudicata*, ktorá inak bráni spochybňovaniu právoplatných súdnych rozhodnutí.

35. Hoci je zásada *res iudicata* vyjadrením zásady právnej istoty,⁹ jej uplatnenie nie je vždy absolútne (ako vyplýva z existencie mimoriadnych opravných prostriedkov). V tomto smere z ustálenej judikatúry Súdneho dvora predovšetkým vyplýva, že výnimky z tejto zásady vymedzené vo vnútroštátnych právnych predpisoch môžu viesť k ďalším výnimkám požadovaným podľa práva Únie.

36. K otázke, či si toto právo môže v určitých situáciách vyžadovať, aby sa neprihliadalo na vnútroštátne účinky *res iudicata*, sa z dôvodu neexistencie osobitných pravidiel v tejto veci pristupuje klasickou optikou zásad ekvivalencie a efektívnosti, ktoré ohraničujú vykonávanie procesnej autonómie členských štátov v súlade s povinnosťou lojálnej spolupráce zakotvenej v článku 4 ods. 3 ZEÚ. Všeobecný postoj v rámci práva Únie je teda taký, že na nápravu nezlučiteľnosti vnútroštátnej situácie s právom Únie sa nevyžaduje zrušenie vnútroštátnych účinkov *res iudicata*, s výnimkou prípadov, že si jedna z vyššie uvedených zásad vyžaduje opačný záver.¹⁰

37. V tomto kontexte sa posúdenie väčšinou vykonáva obozretne. Súdny dvor opakovane pripomína dôležitosť zásady *res iudicata*, ktorú opisuje ako odôvodnenú záujmom stability práva a právnych vzťahov a riadneho výkonu spravodlivosti.¹¹ Ako už bolo uvedené, táto zásada slúži záujmom účastníkov konania, aby sa s konečnou platnosťou vyriešila ich vec, a preto ju možno považovať za záruku vyplývajúcu z práva na účinnú súdnu ochranu, pričom zároveň prispieva k širšiemu účelu verejného záujmu, aby existoval právny systém, ktorého stabilite môže spoločnosť dôverovať.¹²

⁹ Rozsudok z 1. júna 1999, *Eco Swiss* (C-126/97, EU:C:1999:269, bod 46).

¹⁰ Pozri napríklad rozsudok z 11. septembra 2019, *Călin* (C-676/17, EU:C:2019:700, ďalej len „rozsudok Călin“, body 28 až 30 a citovaná judikatúra).

¹¹ Pozri napríklad rozsudok z 24. októbra 2018, *XC a i.* (C-234/17, EU:C:2018:853, ďalej len „rozsudok XC“, bod 52 a citovaná judikatúra).

¹² Pozri v tomto zmysle a pre širší kontext TURMO, A.: *Res Judicata in European Union Law – A multi-faceted principle in a multilevel judicial system*. EU Law Live Press, 2022, s. 46.

38. S mimoriadnymi opravnými prostriedkami – ako sú výnimky zo zásady *res iudicata* – sa preto musí zaobchádzať opatrne. Hoci presné podmienky ich uplatniteľnosti sa môžu líšiť v závislosti od daného právneho poriadku, odrážajú krehkú rovnovahu nastolenú vnútroštátnym zákonodarcom medzi všeobecným záujmom právnej istoty na jednej strane a záujmom o dosiahnutie spravodlivého výsledku za osobitných a obmedzených okolností na strane druhej.¹³

39. Ich obozretné navrhnutie odráža skutočnosť, ktorá už bola pripomenutá, a to, že majú vplyv na stabilitu právnych vzťahov a narúšajú zásadu právnej istoty, ktorá je implicitne zahrnutá v článku 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach (EDLP)¹⁴ a ktorá sa považuje za „jeden zo základných aspektov právneho štátu“¹⁵. Z tohto dôvodu platí, že na právoplatné rozsudky by sa nemalo siahť, pokiaľ si okolnosti podstatného a naliehavého charakteru, napríklad náprava zásadných nedostatkov alebo justičného omylu, nevyžadujú opak.¹⁶

40. Tieto všeobecné pripomienky majú prirodzene tiež význam na posúdenie prejednávanej veci a znamenajú, že na poskytnutie odpovede na obe otázky, ktoré položil vnútroštátny súd v prejednávanej veci, sa zásady uvedené vyššie, ktorých cieľom je posilnenie uplatňovania práva Únie, budú musieť overiť v rámci mimoriadne zložitého a citlivého kontextu.

B. Zásada ekvivalencie a rozhodnutia Ústavného súdu

41. S cieľom navrhnuť odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku začnem podrobnejším opisom obmedzení, ktoré sa vnútroštátnym účinkom *res iudicata* ukladajú v práve Únie vo všeobecnosti a zásadou ekvivalencie konkrétne (časť a). S takto načrtnutým použiteľným analytickým rámcom určím kategóriu rozhodnutí Ústavného súdu, ktoré sa podľa neho majú preskúmať. Tento aspekt vyvolal v priebehu konania v prejednávanej veci rozsiahlu diskusiu (časť b). Na základe uvedeného stanovím dôvody, ktoré ma povedú k názoru, že rozdiely medzi prvkami príslušných vnútroštátnych rozhodnutí na jednej strane a výkladovými prejudiciálnymi rozhodnutiami Súdneho dvora na strane druhej vylučujú uplatnenie zásady ekvivalencie tak, aby sa vyžadovalo, že tieto rozhodnutia musia predstavovať (nový) zákonný dôvod pre predmetný mimoriadny opravný prostriedok (časť c).

1. Zásada ekvivalencie a vnútroštátne účinky res iudicata

42. Ak som už uviedol, zásada ekvivalencie môže mať za istých podmienok vplyv na pôsobnosť vnútroštátnych účinkov *res iudicata*.

43. Táto zásada konkrétne členským štátom zakazuje, aby pre žaloby založené na porušení práva Únie stanovili menej výhodné procesné podmienky, než sú podmienky, ktoré sa uplatňujú na podobné konania založené na porušení vnútroštátneho práva.¹⁷ V kontexte prejednávanej veci to

¹³ Pozri aj WIŚNIEWSKI, T.: Extraordinary remedies in Polish civil procedure. In: *Studia Prawnicze – The Legal Studies*. 2019, č. 4 (220), s. 107.

¹⁴ Rozsudok ESLP, 19. mája 2020, REDQUEST LIMITED v. Slovensko, ECLI:CE:ECHR:2020:0519JUD000274917, bod 29 (ďalej len „rozsudok ESLP REDQUEST“).

¹⁵ Rozsudok ESLP, 25. júna 2009, OOO LINK OIL SPB v. Rusko, ECLI:CE:ECHR:2009:0625DEC004260005 (ďalej len „rozsudok ESLP Link Oil“; text nie je rozčlenený do bodov).

¹⁶ Rozsudok ESLP REDQUEST, bod 29, rozsudok ESLP Link Oil, a rozsudok ESLP, 9. júna 2015, PSMA, SPOL. S R. O. v. Slovensko, ECLI:CE:ECHR:2015:0609JUD004253311, body 68 až 70.

¹⁷ Pozri spomedzi mnohých príkladov rozsudok zo 17. mája 2022, Unicaja Banco (C-869/19, EU:C:2022:397, ďalej len „rozsudok Unicaja Banco“, bod 22 a citovaná judikatúra).

znamená, že v situáciách, keď vnútroštátne právo umožňuje výnimky z vnútroštátnych účinkov *res iudicata*, aby bola možná náprava porušovania práv odvodených z vnútroštátneho práva, sa musia tieto výnimky uplatňovať aj na *podobné žaloby* vychádzajúce z porušenia práva Únie.

44. S cieľom overiť, či sa žaloba vnútroštátnej povahy môže vo všeobecnosti považovať za *podobnú* žalobe na zabezpečenie ochrany práv odvodených z práva Únie, by sa malo v zásade prihliadať na predmet, dôvod a základné prvky týchto žalôb.¹⁸

45. V kontexte prejednávanej veci však nie je otázkou, či sa dva podobné postupy musia považovať za podobné (a preto sa musia riadiť ekvivalentnými podmienkami),¹⁹ ale skôr či sa na základe výkladového prejudiciálneho rozhodnutia musí jeden postup sprístupniť, v prípade, že ho môže vyvolať osobitný druh vnútroštátneho súdneho rozhodnutia.

46. V minulosti podobný scenár viedol k rozsudkom Impresa Pizzarotti²⁰, XC a Hochtief²¹.

47. Situácia, ktorá vyvrcholila prijatím rozsudku Impresa Pizzarotti, zahŕňala vnútroštátny súd (posledného stupňa), ktorý zjavne disponoval dosť širokou právomocou dopĺňať svoje vlastné právoplatné rozsudky s cieľom napraviť porušenia vnútroštátneho práva, a to prostredníctvom mechanizmu nazývaného „postupné formovanie rozhodnutej veci“²². Súdny dvor dospel k záveru, že za takýchto okolností sa tento mechanizmus musel sprístupniť, aby sa situácia opätovne zosúladiť s príslušnými právnymi predpismi Únie (v oblasti verejných zákaziek).

48. V rozsudku Hochtief, ktorá sa týkala verejného obstarávania, sa Súdny dvor trochu zoširoka vyjadril v tom zmysle, že v prípade, keď procesné pravidlá umožňujú zvrátiť právoplatný rozsudok s cieľom dosiahnuť zlučiteľnosť danej situácie so skorším súdnym rozhodnutím, ak súd aj účastníci konania o tomto rozhodnutí *vedeli*, mala by existovať aj možnosť dosiahnuť zlučiteľnosť situácie so skorším rozsudkom Súdneho dvora.²³

49. Napriek tomu dôkladné preskúmanie odôvodnenia Súdneho dvora ukazuje, že podmienky, ktoré umožnili zvrátenie právoplatného rozsudku, boli prezentované ako hypotetický scenár, ktorý mal vnútroštátny súd overiť. Tento scenár bol vymyslený tak, aby odrážal situáciu, ktorá v danej veci nastala a zahŕňala prejudiciálne rozhodnutie, na ktoré sa údajne v nasledujúcom štádiu konania, v rámci ktorého bolo vyžiadané, neprihliadalo. Podľa môjho názoru nebolo vysvetlené, či vnútroštátne pravidlá umožňujúce zvrátenie účinku *res iudicata* skutočne zodpovedali tomuto hypotetickému scenáru.²⁴

50. A napokon vo svojom rozsudku XC Súdny dvor vylúčil možnosť uplatnenia zásady ekvivalencie s cieľom rozšíriť obnovu trestného konania z dôvodu porušenia EDLP o údajné porušenie základných práv zaručených právom Únie. Súdny dvor ako základ svojho odôvodnenia

¹⁸ Tamže, bod 23; rozsudok Čálin, bod 35 a rozsudok XC, bod 27. Súdny dvor niekedy odkazuje len na „predmet“ a „základné znaky“, napríklad v rozsudku z 26. januára 2010, Transportes Urbanos y Servicios Generales (C-118/08, EU:C:2010:39, ďalej len „rozsudok Transportes Urbanos“, bod 35). Rozdiel medzi týmito dvomi prístupmi je v každom prípade nepatrný, keďže kategória „základne znaky“ je dosť široká na to, aby zahŕňala všetky príslušné aspekty súdneho konania.

¹⁹ Pozri príklad v rozsudku Transportes Urbanos.

²⁰ Rozsudok z 10. júla 2014, Impresa Pizzarotti (C-213/13, EU:C:2014:2067, ďalej len „rozsudok Impresa Pizzarotti“).

²¹ Rozsudok z 29. júla 2019, Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe (C-620/17, EU:C:2019:630, ďalej len „rozsudok Hochtief“).

²² Rozsudok Impresa Pizzarotti, bod 55.

²³ Rozsudok Hochtief, bod 63.

²⁴ V bode 63 tohto rozsudku totiž Súdny dvor dospel k záveru, že „vnútroštátnemu súdu... prináleží, aby overil, či maďarské procesné pravidlá zahŕňajú možnosť zrušiť rozsudok s právnou silou rozhodnutej veci s cieľom dosiahnuť súlad situácie vyplývajúcej z tohto rozsudku so skorším právoplatným súdnym rozhodnutím, o ktorom súd, ktorý vyhlásil tento rozsudok, ako aj účastníci konania vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, už mali vedomosť. Ak by to tak bolo...“. Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

uviedol „úzke funkčné prepojenie“ predmetného vnútroštátneho opravného prostriedku s konaním na ESLP.²⁵ Tento opravný prostriedok bol v zásade skutočne vytvorený na vykonávanie rozsudkov, ktoré ESLP, podľa toho, ako to chápem ja, vydal v individuálne súvisiacich veciach.²⁶ V zásade možno podať návrhy a vyniesť tieto rozsudky až *po* vyčerpaní všetkých vnútroštátnych opravných prostriedkov. Súdny dvor túto situáciu postavil do kontrastu s logikou, ktorou sa riadi súdne presadzovanie práv založených na práve Únie, ktoré sa uplatňuje *pred* prijatím právoplatného vnútroštátneho súdneho rozhodnutia, a to v neposlednom rade aj prostredníctvom mechanizmu konania o prejudiciálnej otázke.

51. Hoci uvedená judikatúra samozrejme predstavuje užitočný referenčný rámec, žiaden z rozsudkov, na ktoré sa stručne odkazuje vyššie, nezodpovedá predmetnej situácii presne. Preskúmanie dôsledkov zásady ekvivalencie je totiž nevyhnutne špecifické pre jednotlivé prípady, pretože zahŕňa porovnávanie jednotlivých prvkov predmetných opravných prostriedkov.

52. Aby som mohol prísť k takejto analýze v prejednávanej veci, objasním teraz druhy rozhodnutí Ústavného súdu, ktoré sa majú na tento účel považovať za relevantné.

2. Relevantné rozhodnutia Ústavného súdu

53. Hoci sa to v znení prvej prejudiciálnej otázky nešpecifikuje, vyplýva z nej, že rozhodnutia Ústavného súdu, na ktoré sa možno odvolávať na účely obnovy konania podľa článku 401¹ KCP, *pochádzajú z obdobia po* vynesení právoplatného súdneho rozhodnutia, o ktorého obnovu ide. Ak tomu dobre rozumiem, tak z logiky článku 401¹ KPC, na ktorý sa v tejto otázke odkazuje, vyplýva, že práve až z nasledujúceho rozsudku Ústavného súdu je jasné, že predchádzajúce súdne rozhodnutie sa opiera o nezákonný základ.

54. Rovnako aj tri výkladové prejudiciálne rozhodnutia uvedené vyššie,²⁷ ktoré vnútroštátny súd považoval za možné základy pre obnovu predmetného konania, boli vynesené až po rozsudku pre zmeškanie. Preto sa prvá prejudiciálna otázka musí chápať v tom zmysle, že sa ňou vnútroštátny súd pýta, či je možné stanoviť ekvivalenciu medzi príslušnými rozsudkami Ústavného súdu na jednej strane a výkladovými prejudiciálnymi rozhodnutiami Súdneho dvora na strane druhej, ktoré boli v oboch prípadoch vynesené až *po* právoplatnom súdnom rozhodnutí, ktorého zvrátenie sa požaduje.

55. V nadväznosti na toto objasnenie vnútroštátny súd vysvetlil, že existujú dve kategórie rozhodnutí Ústavného súdu, ktoré môžu slúžiť ako základ pre obnovu konania podľa článku 401¹ KPC. Označujú sa na jednej strane ako „jednoduché rozsudky“ a na strane druhej ako „negatívne výkladové rozsudky“²⁸.

²⁵ Rozsudok XC, body 31 a 34.

²⁶ Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci Călin (C-676/17, EU:C:2019:94, body 72 až 74).

²⁷ Pozri bod 28 vyššie.

²⁸ Pozri aj GRANAT, M., GRANAT, K.: *The Constitution of Poland: A Contextual Analysis*. Hart Publishing, 2019, s. 147 až 148. Z návrhu na prejudiciálne konanie a vysvetlenia, ktoré poskytla poľská vláda na pojednávaní, vyplýva, že hoci existujú tri druhy postupov, v rámci ktorých môže Ústavný súd vyniesť rozsudok, ktorý môže slúžiť ako základ na obnovu konania podľa článku 401¹ KPC [keď konanie na tomto súde začne i) verejný orgán, ktorý je na tento účel oprávnený; ii) vnútroštátny súd v rámci prebiehajúceho konania, alebo iii) individuálny sťažovateľ], to, ktorý z týchto postupov sa v skutočnosti použil, nemá vplyv na to, či možno uplatniť dôvod na obnovu predmetného konania.

56. V odpovedi na otázku, ktorú mu položil Súdny dvor, vnútroštátny súd vysvetlil, že svojou prvou otázkou žiadal o objasnenie týkajúce sa dôsledkov, ktoré sa majú vyvodiť zo zásady ekvivalencie, pokiaľ ide o *obe* tieto kategórie.

57. V tejto súvislosti konštatujem nasledujúce skutočnosti.

58. Ako sa vysvetľuje v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, v prípade, že Ústavný súd prostredníctvom „jednoduchého rozsudku“ zistí, že skúmané vnútroštátne ustanovenie nie je zlučiteľné s právnym predpisom vyššej právnej sily, zbavuje to skúmané vnútroštátne ustanovenie právnej sily.

59. Poľská vláda aj Komisia podľa všetkého s týmto názorom a so skutočnosťou, že „jednoduchý rozsudok“ Ústavného súdu predstavuje dôvod na obnovu občianskoprávneho konania na základe článku 401¹ KPC, súhlasia.

60. Zdá sa však, že pokiaľ ide o kategóriu „negatívnych výkladových rozsudkov, panuje nezhoda.

61. Ústavný súd vo výkladovom rozsudku podľa všetkého zaujíma stanovisko k tomu, či určitý výklad ustanovenia vnútroštátneho práva je alebo nie je zlučiteľný s daným referenčným kritériom preskúmania. Konkrétne, ak sa v takomto rozsudku dospeje k negatívnemu výsledku a určitý výklad sa vylúči ako nezákonný („negatívny výkladový rozsudok“), platnosť aktu, ktorý sa vykladal, zostáva nedotknutá.

62. Vnútroštátny súd uznáva, že hoci je možné odvolávať sa na „negatívny výkladový rozsudok“ na účely obnovy *správnych* konaní, to, či je to možné aj v prípade *občianskoprávných* konaní (o ktoré ide v konaní vo veci samej), nie je v poľskom práve jasné. Vnútroštátny súd pripúšťa, že prevláda názor, ktorý sa prikláňa k zápornej odpovedi. Sám sa však domnieva, že možná je aj kladná odpoveď.

63. Komisia v tomto smere na pojednávaní poznamenala, že na posúdenie tejto otázky je v lepšej pozícii poľská vláda. Upozornila však na skutočnosť, že podľa vnútroštátneho práva platí, že rozhodnutia Ústavného súdu majú záväzný účinok *erga omnes* bez toho, aby sa rozlišovalo medzi rôznymi druhmi rozsudkov, ktoré tento súd môže prijímať.

64. Poľská vláda uviedla, že „negatívny výkladový rozsudok“ nemá vplyv na platnosť vykladaného ustanovenia, a preto nemôže slúžiť ako dôvod na obnovu občianskoprávneho konania. Na pojednávaní zdôraznila, že jej stanovisko sa zakladá na uznesení Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko; ďalej len „Najvyšší súd“), ktorým sa podľa nej táto záležitosť spravuje.²⁹

65. Poznamenávam, že to, či „negatívny výkladový rozsudok“ Ústavného súdu predstavuje dôvod na obnovu občianskoprávneho konania podľa článku 401¹ KPC, nie je prirodzene otázkou, o ktorej má rozhodovať Súdny dvor. Konania podľa článku 267 ZFEÚ sú založené na jasnom rozdelení právomocí, v rámci ktorého majú právomoc vykladať vnútroštátne právo výlučne vnútroštátne súdy. Z tohto dôvodu sa vyjadrenia vnútroštátneho súdu týkajúce sa obsahu tohto práva nemôžu v rámci konania vo veci samej spochybňovať.³⁰

²⁹ Uznesenie Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) zo 17. decembra 2009, III PZP 2/09.

³⁰ Pozri napríklad rozsudok zo 4. marca 2020, Telecom Italia (C-34/19, EU:C:2020:148, ďalej len „rozsudok Telecom Italia“, bod 56 a citovaná judikatúra).

66. Preto budem aj naďalej vychádzať z predpokladu, ktorý zastáva vnútroštátny súd, podľa ktorého môže „negatívny výkladový rozsudok“ predstavovať dôvod na obnovu občianskoprávneho konania podľa článku 401¹ KPC, a zahrniem túto kategóriu rozhodnutí do tejto analýzy.

3. Dôsledky, ktoré je potrebné vyvodit' zo zásady ekvivalencie

67. Svoje posúdenie dôsledkov, ktoré je v prejednávanej veci potrebné vyvodit' zo zásady ekvivalencie, začnem analýzou účelu predmetného mimoriadneho opravného prostriedku. V tomto smere vysvetlím, že tento opravný prostriedok preukázateľne súvisí s tým, čo pravdepodobne predstavuje *priame* stanovisko, ktoré zaujal Ústavný súd k nezlučiteľnosti vnútroštátneho právneho ustanovenia (nižšej právnej sily) s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo k nezákonnosti určitého výkladu takéhoto právneho predpisu nižšej právnej sily (časť i).

68. Následne prejdem k špecifickým prvkom výkladových prejudiciálnych rozhodnutí, ktoré spočívajú v poskytnutí smerodajného výkladu práva Únie v rámci širšieho súdneho dialógu, z ktorého musí vnútroštátny súd vyvodit' presné dôsledky pre daný vnútroštátny akt (ako právny predpis s nižšou právnou silou), pričom presná podoba týchto dôsledkov závisí od viacerých premenných. Pre tento špecifický rozmer je podľa môjho názoru extrémne ťažké, aby tieto rozhodnutia zodpovedali osobitnej logike predmetného mimoriadneho opravného prostriedku bez toho, aby bol dotknutý imperatív právnej istoty (časť ii).

69. Ak sa tento zásadný rozdiel nemá chápať ako prekážka uplatňovania zásady ekvivalencie, na doplnenie preskúmam, ako by sa mala vymedziť kategória možných „spúšťacích“ prejudiciálnych rozhodnutí, aby sa zaručilo, že sa stále dodržiavajú hranice zásady ekvivalencie a imperatív právnej istoty (časť iii). Túto doplňujúcu úvahu rozšírim riešením otázky uplatniteľných časových lehôt. Tento aspekt veci sám osebe odhaľuje problémy so začlenením logiky prejudiciálnych rozhodnutí do mechanizmu predmetného mimoriadneho opravného prostriedku (časť iv).

a) Predmetné vnútroštátne žaloby: ich účel a funkčná súvislosť

70. Pokiaľ ide o trojbodové kritérium účelu, príčiny a základných znakov, na ktoré sa odkazuje v bode 44 vyššie, zo spisu vyplýva, že *účelom*, ktorý sa sleduje príslušnými postupmi, ktoré môžu viesť k rozsudku Ústavného súdu, na ktorý sa možno odvolávať na základe článku 401¹ KPC, je vo všeobecnosti získať buď vyhlásenie o (ne)zlučiteľnosti daného vnútroštátneho ustanovenia s aktom vyššej právnej sily – a jeho následnej (ne)platnosti –, alebo vyhlásenie, v ktorom sa dospeje k záveru, že s aktom vyššej právnej sily je nezlučiteľný určitý výklad tohto ustanovenia.

71. Účelom mimoriadneho opravného prostriedku stanoveného v článku 401¹ KPC je podľa všetkého umožniť zvrátenie právoplatného rozsudku po tom, ako bol právny základ, z ktorého daný rozsudok vychádza, zbavený svojej právnej sily, alebo po tom, ako vyšlo najavo, že sa tento rozsudok opieral o neprípustný výklad vnútroštátneho práva.

72. Jednoducho povedané a v nadväznosti na znenie, ktoré Súdny dvor použil vo svojom rozsudku XC, zjavne existuje funkčná súvislosť medzi opravným prostriedkom stanoveným v článku 401¹ KPC a vyhlásením nezlučiteľnosti s ustanovením vnútroštátneho práva (alebo nezákonnosti jeho výkladu) uplatňovanej v konaní, ktorého obnova sa požaduje.

73. Na rozdiel od rozsudku XC je však funkčná súvislosť v prejednávanej veci o niečo slabšia, pretože aby bola možná obnova podľa článku 401¹ KPC, vo veci, ktorá individuálne súvisí s konaním, ktorého obnova sa žiada, nemusí byť „spúšťací“ rozsudok Ústavného súdu vyneseny.

74. Zdá sa, že tento opravný prostriedok je skutočne dostupný *každému* účastníkovi konania, v ktorého veci sa rozhodlo na základe vnútroštátneho právneho predpisu, ktorý bol následne vyhlásený za nezákonný, pokiaľ sa žiadosť o obnovu podá v platnej časovej lehote.

75. Z tohto dôvodu a na rozdiel od situácie, ktorá viedla k rozsudku XC, sa nezdá byť relevantné, že výkladové prejudiciálne rozhodnutie predstavuje vo všeobecnosti *ex ante* prostriedok na zaručenie súladu pred vynesením právoplatného vnútroštátneho súdneho rozhodnutia. To samozrejme platí pre tie jednotlivé prípady, v ktorých sa o takéto rozhodnutie požiadalo. Podľa môjho názoru však táto špecifická úvaha prestáva byť rozhodujúca, keď sa funkčná súvislosť medzi mimoriadnym opravným prostriedkom a „spúšťacím“ vnútroštátnym rozsudkom Ústavného súdu rozšíri tak, že zahŕňa *každý nasledujúci* rozsudok tohto súdu, ktorým sa zrušila platnosť predmetného právneho základu, alebo sa ako neplatný vylúčil prijatý výklad vnútroštátneho právneho predpisu.

76. Tým však nie sú vyčerpané všetky osobitné prvky charakterizujúce výkladové prejudiciálne rozhodnutia, ktoré sa musia zohľadniť.

77. V rámci prejednávanej veci sa zdajú rozhodujúcimi rozdiely v logike, ktorou sa riadia dôsledky, ktoré sa majú vyvodiť z príslušných kategórií predmetných súdnych rozhodnutí.

78. Rozumiem tomu tak, že v prípade, keď Ústavný súd vyhlási ustanovenie vnútroštátneho právneho predpisu za nezlučiteľné s aktom vyššej právnej sily, neponecháva to veľa priestoru na diskusiu o právnych dôsledkoch, ktoré z tohto vyhlásenia vyplývajú pre dotknutý akt nižšej právnej sily. Ako už bolo uvedené, tento akt bol vyhlásený za nezlučiteľný a odstráni sa z právneho poriadku. Predmetný mimoriadny opravný prostriedok následne umožňuje tieto dôsledky konkrétne vyjadriť na úrovni súdnych rozhodnutí, ktoré boli vynesené na tomto právnom základe (ktorého platnosť bola zrušená).

79. Rovnaký záver možno *mutatis mutandis* vyjadriť o „negatívnych výkladových rozsudkoch“.

80. Hoci platnosť vykladaného vnútroštátneho právneho predpisu zostáva takýmto rozsudkami nedotknutá, ako priamy dôsledok rozhodnutia Ústavného súdu, podobne ako v prípade dôsledkov „jednoduchých rozsudkov“, vzniká nemožnosť prijať určitý výklad predmetného právneho predpisu nižšej právnej sily. Toto rozhodnutie sa potom na úrovni právoplatných súdnych rozhodnutí, v ktorých bol uplatnený takýto neprípustný výklad daného právneho predpisu nižšej právnej sily, „premení“ na možnosť ich zvrátenia prostredníctvom predmetného mimoriadneho opravného prostriedku.

81. Naproti tomu primárnym účelom výkladových prejudiciálnych rozhodnutí je poskytnúť výklad práva Únie (ako predmetného práva vyššej právnej sily). Hoci istým spôsobom predstavujú smerodajný základ, z ktorého sa musia vyvodiť primerané dôsledky pre daný, potenciálne nezlučiteľný predpis vnútroštátneho práva, tieto osobitné dôsledky musí vyvodiť príslušný vnútroštátny súd po vynesení prejudiciálneho rozhodnutia a obnovení konania vo veci samej. Dôležité je, že presná podoba týchto dôsledkov väčšinou závisí od viacerých premenných.

82. Tento aspekt má podľa môjho názoru zásadný vplyv na možnosť jednoduchého zistenia, či dané prejudiciálne konanie nakoniec povedie k uplatneniu právnych dôsledkov, ktoré možno považovať za podobné dôsledkom príslušných rozsudkov Ústavného súdu. To má následne významný vplyv na predvídateľnosť situácií, v ktorých by sa mohol uplatňovať predmetný mimoriadny opravný prostriedok rozšírený spôsobom, ktorý sa stanovuje v prejednávanej veci. Tejto otázke sa budem podrobnejšie venovať nižšie.

b) Osobitné prvky výkladových prejudiciálnych rozhodnutí, ktoré sú relevantné pre prejednanú vec

83. Ako sa už stručne konštatovalo, zastrešujúcim účelom (výkladových) prejudiciálnych konaní je poskytnúť vnútroštátnym súdom výklad práva Únie, ktorý potrebujú, aby mohli rozhodnúť v sporoch, ktoré im boli predložené (ich mikroúčel), a zároveň, aby sa zabezpečil jednotný výklad a uplatňovanie práv Únie v celej Európskej únii (ich makroúčel).³¹

84. Dôležité je, že k vyneseniu prejudiciálneho rozhodnutia dochádza v rámci širšieho kontextu súdneho dialógu, ktorý predstavujú prejudiciálne konania a v rámci ktorého úlohu Súdneho dvora dopĺňa nasledujúci zásah príslušného vnútroštátneho súdu. Kým úlohou Súdneho dvora je poskytnúť záväzný výklad práva Únie, dôsledky vyplývajúce z tohto výkladu pre konkrétnu vec sú zodpovednosťou vnútroštátnych súdov, ktoré konajú v súlade so zastrešujúcou zásadou prednosti práva Únie.³²

85. Navyše v prípade zistenia rozporu medzi právom Únie a vnútroštátnym právom bude jeho riešenie závisieť od viacerých premenných.

86. Na strane práva Únie konkrétne to, či zistená nezlučiteľnosť vnútroštátneho práva s právom Únie povedie k zrušeniu vnútroštátneho právneho predpisu, závisí od konkrétnej povahy dotknutého ustanovenia práva Únie (napríklad jeho uplatniteľnosť v horizontálnych vzťahoch alebo jeho priamy účinok, pokiaľ ide o vertikálne vzťahy, pričom podotýkam, že priamy účinok je podmienkou možnosti, aby sa v rámci práva Únie požadovalo zrušenie vnútroštátneho právneho predpisu).³³

87. Pokiaľ ide o vnútroštátne právo, to, či zistená nezlučiteľnosť povedie ku skutočnej neplatnosti vnútroštátneho právneho predpisu, bude závisieť od možností výkladu podľa daného právneho poriadku. Dokonca aj keď nakoniec z prejudiciálneho rozhodnutia vyplynie, že určité ustanovenie vnútroštátneho práva je nezlučiteľné s právom Únie, nemusí to nevyhnutne znamenať koniec jeho „právneho života“, pretože vnútroštátny súd môže nájsť spôsob, ako ho vykladať v súlade s právom Únie. V zásade sa táto možnosť musí zvážiť ako prvá a predmetný nezlučiteľný právny predpis by sa mal zrušiť (ak sa to vyžaduje v rámci práva Únie) len vtedy, ak nie je možné nezlučiteľnosť vyriešiť.³⁴

³¹ Pozri predovšetkým rozsudok zo 6. októbra 2021, Consorzio Italian Management a Catania Multiservizi (C-561/19, EU:C:2021:799, body 27 až 30 a citovaná judikatúra). K výrazom „mikroúčel“ a „makroúčel“ pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci Consorzio Italian Management a Catania Multiservizi (C-561/19, EU:C:2021:291, bod 55).

³² Pozri, čo sa týka tejto zásady rozsudok z 24. júna 2019, Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, ďalej len „rozsudok Popławski“, bod 53 a citovaná judikatúra).

³³ Ako sa vysvetľuje v rozsudku vo Popławski, bod 64.

³⁴ Pozri ako príklad súvisiaci s daným predmetom rozsudok Kancelaria Medius, body 47 až 51, v ktorom Súdny dvor vyzval vnútroštátny súd, aby najprv preskúmal možnosti jednotného výkladu predmetného vnútroštátneho predpisu, a až potom pripomenul (subsidiárnu) povinnosť neuplatňovať ho.

88. Táto logika je podľa môjho názoru v dosť príkrom rozpore s logikou, ktorou sa riadia obe príslušné kategórie rozsudkov Ústavného súdu. Ako som už vysvetlil, keď sa v takýchto rozsudkoch zistí nezlučiteľnosť, priamo sa v nich uvádzajú aj konkrétne dôsledky, ktoré sa majú vyvodiť pre daný právny predpis nižšej právnej sily (t. j. jeho neplatnosť alebo nemožnosť prijatia určitého výkladu).

89. Rád by som dodal, že na tento rozdiel nemá vplyv skutočnosť, že obe porovnávané kategórie súdnych rozhodnutí majú podľa všetkého účinky *erga omnes*.³⁵

90. Tento zjavný spoločný rys viedol počas pojednávania k určitej diskusii.³⁶

91. Vyššie uvedený vývoj však podľa mňa ukazuje, že podmienky účinkov *erga omnes* majú – v oboch porovnávaných veciach – zásadne odlišný význam a dôsledky. Treba povedať, že skutočnosť, že výsledné súdne výroky sú v oboch prípadoch vo všeobecnosti záväzné, podľa všetkého nijako neobjasňuje spôsob ich vzájomného pôsobenia s nezlučiteľným právnym predpisom nižšej právnej sily.

92. Rozdiel, ktorý som v tomto smere identifikoval vyššie, má podľa môjho názoru významný vplyv na možnosť predvídať (na základe posúdenia samotného súdneho rozhodnutia) špecifické situácie, v rámci ktorých by sa uplatňoval mimoriadny opravný prostriedok, ak by k nemu viedli výkladové prejudiciálne rozhodnutia: v niektorých prípadoch by to tak mohlo byť, v iných však nemuselo.

93. Inými slovami, uplatňovanie zásady ekvivalencie by za takýchto okolností malo vysokú cenu v podobe zníženia právnej istoty. Identifikácia „spúšťacích“ situácií by si totiž vyžadovala samostatnú priebežnú analýzu (s možnou potrebou vypočutia účastníkov konania) toho, či dané prejudiciálne rozhodnutie nakoniec povedie k dôsledkom, ktoré možno považovať za porovnateľné s dôsledkami, ku ktorým viedli príslušné rozsudky Ústavného súdu.

94. Ak by sa napriek tomu potreba vedenia takejto diskusie nepovažovala za prekážku „aktivácie“ zásady ekvivalencie, na doplnenie ďalej preskúvam, ako by sa mala vymedziť kategória možných „spúšťacích“ prejudiciálnych rozhodnutí, aby sa zaručilo, že sa stále dodržiavajú hranice zásady ekvivalencie a imperatív právnej istoty.

c) Doplnujúce objasnenie príslušnej kategórie „spúšťacích“ prejudiciálnych rozhodnutí

95. Po prvé muselo by sa rozhodnúť, či by príslušná kategória výkladových prejudiciálnych rozhodnutí obsahovala tie rozhodnutia, ktoré vedú k záveru, že dané ustanovenie vnútroštátneho práva sa musí zrušiť, alebo rozhodnutia, ktoré vedú k tomu, že (iba) určitý výklad vnútroštátneho právneho predpisu sa musí vylúčiť ako nezlučiteľný s právom Únie.

³⁵ Pripomínam, že výkladové prejudiciálne rozhodnutie nie je záväzné len na účely jeho uplatnenia v spore, ktorý sa prejednáva na danom vnútroštátnom súde (účinky *inter partes*), ale že sa musí dodržiavať aj v iných konaniach, v rámci ktorých je relevantná rovnaká vykladaná právna norma práva Únie (právne účinky *erga omnes*), čo zodpovedá mikroúčelu a makroúčelu prejudiciálnych konaní opísaných v bode 83 vyššie.

³⁶ Táto diskusia sa týkala aj právnych účinkov *ex tunc*. Podľa ustálenej judikatúry sa zmysel daného pravidla v rámci práva Únie musí, ako to vysvetľuje Súdny dvor, chápať tak, že existoval od okamihu, keď toto pravidlo nadobudlo účinnosť. Rozsudok zo 6. júla 2023, Minister for Justice and Equality (Žiadosť o súhlas – Účinky pôvodného európskeho zatykača) (C-142/22, EU:C:2023:544, bod 32 a citovaná judikatúra). Komisia v tejto súvislosti poukázala na to, že právne účinky rozsudkov Ústavného súdu sa uplatňujú so spätnou platnosťou (prinajmenšom) v takom rozsahu, aby umožnili obnovu konania. Poľská vláda za seba uviedla, že rozsudky Ústavného súdu majú účinky *pro futuro*.

96. Odpoveď na túto otázku môže závisieť od toho, či je príslušným vnútroštátnym porovnateľným prvkom „jednoduchý rozsudok“ alebo „negatívny výkladový rozsudok“ Ústavného súdu. Pripomínam, že zo spisu vyplýva, že hoci prvá kategória spôsobuje neplatnosť nezlučiteľného právneho predpisu nižšej právnej sily, druhá iba vylučuje jeden spôsob jeho výkladu.

97. Zdá sa, že priamou odpoveďou na túto otázku je, že možné dôsledky prejudiciálneho rozhodnutia nebudú nikdy presne zodpovedať prvej kategórii (pretože Súdny dvor nemôže nikdy urobiť neplatným vnútroštátny právny predpis),³⁷ ale, ako v zásade tvrdí Komisia, môžu zodpovedať druhej kategórii.³⁸

98. Takéto vymedzenie však nemusí byť úplne presvedčivé. Poznávam, že výkladové prejudiciálne rozhodnutie môže viesť ku skutočnej neuplatniteľnosti vnútroštátneho právneho predpisu. Koniec koncov by sa mohlo argumentovať, že medzi vyhlásením vnútroštátneho ustanovenia za „mŕtve“ na jednej strane a udrzaním ho „pri živote“, pričom sa mu však odoberie skutočná možnosť upravovať vzťahy v spoločnosti, na strane druhej, nie je veľký rozdiel.

99. Keď sa navyše stanoví (v rozpore s mojím hlavným návrhom v predchádzajúcej časti), že neprítomnosť právnych dôsledkov (pre vnútroštátne právo), ktoré by predstavovali priamy výsledok prejudiciálneho rozhodnutia, nebráni uplatneniu zásady ekvivalencie, to isté by sa asi malo povedať o rozdiel medzi (priamym) zrušením platnosti vnútroštátneho právneho predpisu a vylúčením uplatňovania tohto predpisu (ktoré navyše môže neskôr viesť k jeho skutočnému zrušeniu vnútroštátnym zákonodarcom).

100. Napokon by sa malo tiež pripomenúť, že porovnanie príslušných opravných prostriedkov alebo rozsudkov na účely uplatnenia zásady ekvivalencie spočíva v overení toho, či sú tieto opravné prostriedky alebo rozsudky *podobné*. Na to, aby sa zásada ekvivalencie začala uplatňovať, nie je potrebné, aby boli *rovnaké*.

101. Hoci sa takýto prístup v kontexte bežných opravných prostriedkov zdá byť bezproblémový, domnievam sa, že pokiaľ ide o mimoriadne opravné prostriedky, malo by sa k nemu pristupovať obozretnejšie, a to z dôvodu, že tieto opravné prostriedky majú vplyv na také základné zásady, ako je *res iudicata* a právna istota.

102. Preto by mal byť rozdiel medzi presnými právnymi dôsledkami pre predmetný vnútroštátny právny predpis nižšej právnej sily dôležitý, čo v tomto konkrétnom kontexte znamená, že príslušný vnútroštátny porovnateľný prvok by sa na rozdiel od „jednoduchých rozsudkov“ mal obmedziť na „negatívny výkladový rozsudok“.

103. Z rovnakých dôvodov by sa navyše porovnateľné prejudiciálne rozhodnutia mali ďalej obmedziť na také, ktoré vedú k vylúčeniu určitého *výkladu* vnútroštátneho právneho predpisu, ale nezachádzajú tak ďaleko, aby sa nariadilo *zastavenie jeho uplatňovania*. Tak by totiž išlo o inú, invazívnejšiu kategóriu právneho dôsledku, ku ktorému zjavne „negatívny výkladový rozsudok“ nevedie.

³⁷ Pozri na tento účel LENAERTS, K., MASELIS, I., GUTMAN, K.: *EU Procedural Law*. Oxford: European Union Law Library, 2015, s. 238.

³⁸ Pripomínam, že poľská vláda súhlasí, že kategória negatívnych výkladových rozsudkov nepredstavuje dôvod pre obnovu občianskoprávneho konania, ktorá sa inak stanovuje v článku 401¹ KPC. Pozri bod 64 vyššie.

104. *Po druhej* príslušná kategória prejudiciálnych rozhodnutí by podľa mňa mohla zahŕňať len také rozhodnutia, ktoré sa týkajú *presne toho istého* právneho predpisu, o ktorý sa opiera právoplatný rozsudok, ktorého zvrátenie sa požaduje. Širšie vymedzenie príslušného porovnateľného prvku by išlo nad rámec špecifického zamerania príslušnej kategórie rozsudkov Ústavného súdu (a aj v tomto smere by malo vplyv na imperatív právnej istoty).

105. Tieto rozsudky sa podľa všetkého skutočne týkajú konkrétneho aktu alebo ustanovenia vnútroštátneho práva. Rozumiem tomu tak, že nie je možné podať úspešný návrh na predmetný mimoriadny opravný prostriedok *na základe analógie*, teda odvolávaním sa na údajnú neplatnosť alebo údajne nezlučiteľný výklad vnútroštátneho ustanovenia, ktoré sa líši (hoci je mu podobné) od ustanovenia, ktoré skutočne preskúmal Ústavný súd.

106. *Po tretie*, keďže hlavným cieľom „výkladových rozsudkov“ je zaujať stanovisko k tomu, či je daný výklad vnútroštátneho právneho predpisu zlučiteľný s právnym predpisom vyššej právnej sily, domnievam sa, že odpoveď na túto otázku sa odráža v ich výroku, ako v zásade na pojednávaní vysvetlila poľská vláda.

107. Hoci dodržiavanie zásady ekvivalencie (a opäť aj imperatívu právnej istoty) by si vyžadovalo, aby bola príslušná kategória výkladového prejudiciálneho rozhodnutia vymedzená rovnako, takéto ohraničenie môže vo svetle logiky, ktorou sa tieto rozhodnutia riadia, viesť k svojvoľným výsledkom.

108. Hoci Súdny dvor totiž môže v niektorých prípadoch uviesť príslušné vyjadrenie vo výroku svojho rozhodnutia, v iných prípadoch môže takéto vyjadrenie vyplývať z jeho odôvodnenia. Odráža to skutočnosť, že primárnym účelom týchto rozhodnutí je poskytnúť výklad práva Únie a že ich presné zameranie závisí od spôsobu, akým sú otázky formulované, ako aj od konkrétnych prvkov vnútroštátnych právnych a skutkových okolností.

109. Malo by sa ďalej zdôrazniť, že podmienky schválenia zvrátenia právoplatného súdneho rozhodnutia obsahujú kľúčový aspekt časových lehôt. V tomto smere si zásada právnej istoty vyžaduje jasné stanovenie okamihu, od ktorého začínajú plynúť. V prejednáwanej veci sa zdá, že týmto okamihom je zverejnenie príslušného rozhodnutia Ústavného súdu. Vnútroštátny súd sa však podľa všetkého domnieva, že pri schválení návrhu na obnovu konania, ktorý prejednáva, sa môže oprieť o ktorékoľvek z *troch* rôznych prejudiciálnych rozhodnutí. Tento prístup sám osebe podľa mňa poukazuje na problémy so začlenením logiky prejudiciálnych rozhodnutí do mechanizmu predmetného mimoriadneho opravného prostriedku.

d) Ktorý prvok relevantnej judikatúry Súdneho dvora je rozhodujúci pre posudzovanie uplatniteľných časových lehôt?

110. Vnútroštátny súd identifikoval tri výkladové prejudiciálne rozhodnutia (Profi Credit Polska I, Profi Credit Polska II a Kancelaria Medius), z ktorých je podľa jeho názoru zrejmé, že rozsudok pre zmeškanie bol vynesovaný za porušenia vnútroštátnych pravidiel, ktorými sa transponujú články 6 a 7 smernice 93/13. Pripomínam, že toto údajné porušenie spočíva v skutočnosti, že okresný súd vynesol daný rozsudok bez preskúmania novej nekalosti predmetných zmluvných podmienok, a hoci ich nemal k dispozícii, nepožiadaval o ich predloženie.

111. Hoci určite súhlasím s vnútroštátnym súdom v tom, že táto judikatúra je relevantná na účel posúdenia podmienok, za ktorých bol vynesenej rozsudok pre zmeškanie, a mohla viesť k záveru, ktorý vnútroštátny súd navrhuje,³⁹ domnievam sa, že len jedno z týchto rozhodnutí (Kancelaria Medius) v skutočnosti zodpovedá parametrom, ktoré som v rámci doplnenia navrhol v predchádzajúcej časti. Toto prejudiciálne rozhodnutie však nie je prvé, v ktorom sa preukázateľne umožňuje vyvodenie podobných dôsledkov.

112. Na vysvetlenie, Súdny dvor vo svojom rozsudku Kancelaria Medius poskytol výklad špecifických ustanovení smernice 93/13 v tom zmysle, že vylučujú určitý výklad vnútroštátneho právneho predpisu,⁴⁰ ktorý, ako zdôrazňuje Komisia, je zjavne rovnaký ako predmetný právny predpis v konaní vo veci samej.⁴¹ Navyše sa toto vyjadrenie objavuje vo výroku rozsudku (a hoci tu nezlučiteľný právny predpis nie je menovite identifikovaný, v iných častiach rozsudku Súdneho dvora je identifikovaný).

113. Z tohto rozsudku konkrétne vyplýva, že ak má vnútroštátny súd pochybnosti o nekalej povahe zmluvných podmienok, pričom nemá k dispozícii dokument, v ktorom sú zaznamenané, musí byť schopný vyžiadať si, aby mu bol takýto dokument predložený (na preskúmanie týchto podmienok).⁴²

114. Hoci toto zistenie celkom dobre zodpovedá situácii v konaní vo veci samej, tento rozsudok v skutočnosti vychádza z predchádzajúcej judikatúry vrátane (ale nielen) dvoch ďalších rozsudkov, ktoré identifikoval vnútroštátny súd.

115. *Po prvé* Súdny dvor vo svojom rozsudku Profi Credit Polska I dospel k záveru, že smernica 93/13 bráni vnútroštátnym pravidlám, na základe ktorých vnútroštátny súd nemôže z vlastného podnetu preskúmať možnú nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve, *pokiaľ* sú podrobné pravidlá uplatňovania práva na podanie námietky voči *platobnému rozkazu*, stručne povedané, príliš reštriktívne. V prejednávanej veci obzvlášť reštriktívna povaha platných pravidiel priviedla Súdny dvor k záveru, že išlo práve o tento prípad.⁴³

116. V tomto smere vnútroštátny súd poznamenáva, že hoci sa konanie vo veci samej netýka platobného rozkazu (a teda ani rovnakého vnútroštátneho právneho predpisu), podmienky, za ktorých možno napadnúť predmetný rozsudok pre zmeškanie, sú podobne reštriktívne.

117. *Po druhé* Súdny dvor sa v rozsudku Profi Credit Polska II osobitne venoval dôsledkom, ktoré sa majú vyvodit' z toho, že vnútroštátny súd nemôže pristúpiť k preskúmaniu *ex officio*, pričom objasnil, že vnútroštátny súd, ktorý má pochybnosti o nekalej povahe zmluvných podmienok, si môže vyžiadať predloženie príslušných dokumentov.⁴⁴

³⁹ Táto záležitosť však nie je predmetom konania v prejednávanej veci, a preto nebola prejednaná. Pozri bod 28 vyššie.

⁴⁰ Pozri výrok rozsudku Kancelaria Medius, bod 53.

⁴¹ Napriek uvedenému poznamenávam, že špecifické pravidlá, na ktoré sa odkazuje v rozsudku Kancelaria Medius, vyplývajú z ods. 2 článku 339 KPC citovaného v bode 8 tohto rozsudku, kým v návrhu na začatie prejudiciálneho konania v prejednávanej veci sa odkazuje len na ods. 1 článku 339 KPC o všeobecnej možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie. Pozri bod 10 vyššie.

⁴² Rozsudok Kancelaria Medius, body 37 až 40.

⁴³ Rozsudok Profi Credit Polska I, body 64 až 71. Tieto pravidlá zahŕňali: i) dvojtýždennú lehotu na podanie námietky, a ii) povinnosť a) uviesť, či sa platobný rozkaz napáda v celom rozsahu alebo sčasti; b) uviesť dôvody a námietky, ako aj skutkové okolnosti a dôkazy, a c) zaplatiť trojnásobne vyšší poplatok ako protistrana.

⁴⁴ Rozsudok Profi Credit Polska II, bod 77.

118. *Po tretie* povinný charakter takéhoto proaktívneho prístupu bol podľa mňa uvedený v rozsudku Lintner (vynesenom pred rozsudkom Kancelaria Medius)⁴⁵.

119. Ktorý rozsudok Súdneho dvora by sa teda mal, na základe posúdenia týchto prvkov judikatúry, zohľadniť na účely stanovenia toho, či bola dodržaná lehota na podanie návrhu na obnovu konania?

120. V tomto bode považujem za užitočné pripomenúť, že Komisia v prejednávanej veci argumentovala v prospech nájdania ekvivalencie medzi „negatívnym výkladovým rozsudkom“ a výkladovým prejudiciálnym konaním. Tiež však dodala, že by to tak malo byť len vtedy, ak je záver týkajúci sa nezlučiteľnosti vnútroštátneho právneho predpisu *jasný*.

121. Takáto miera jasnosti sa asi najlepšie vzťahuje na rozsudok Kancelaria Medius. Ako som však vysvetlil, tento rozsudok (vynesený, pokiaľ je to dôležité, bez návrhov generálneho advokáta)⁴⁶ určite nie je prvým rozsudkom zaoberajúcim sa všeobecným problémom, ktorý sa objavil v konaní vo veci samej.

122. Podotýkam, že podľa informácií zo spisu sa návrh na obnovu konania musí podať v lehote troch mesiacov od zverejnenia príslušného rozsudku Ústavného súdu.⁴⁷

123. Z informácií poskytnutých vnútroštátnych súdom vyvodzujem, že FY podala svoj návrh približne deväť mesiacov po vynesení rozsudku Profi Credit Polska I, čo, s výhradou overenia zo strany vnútroštátneho súdu, znamená, že sa so svojím návrhom oneskorila o šesť mesiacov. Možno práve z tohto dôvodu vnútroštátny súd posudzuje možnosť identifikácie údajného pochybenia v rozsudku pre zmeškanie aj na základe nasledujúcich rozsudkov Profi Credit Polska II a Kancelaria Medius (vynesené približne 4, resp. 12 mesiacov po tom, ako FY podala návrh).

124. Musím povedať, že som z týchto úvah trochu zmätený, pretože podľa mňa je ťažké pripustiť, že zásada ekvivalencie môže viesť k takému výsledku, v rámci ktorého môže predmetná lehota začať plynúť s každým novým prejudiciálnym rozhodnutím Súdneho dvora, v ktorom sa dodatočne objasnia dôsledky, ktoré sa majú vyvodiť z práva EÚ na účel výkladu daného ustanovenia vnútroštátneho práva.

125. Pripomínam, že predmetná obnova konania v prejednávanej veci predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, ktorý je zo svojej povahy výnimkou zo zásady *res iudicata*. S cieľom dodržať zásadu právnej istoty, musia byť preto podmienky, za ktorých sa takýto opravný prostriedok môže uplatňovať, jasne vymedzené, aby sa zabezpečila predvídateľnosť, čo zahŕňa aj konkrétny časový rámec, v ktorom sa o takýto opravný prostriedok môže požiadať.

126. Z dôvodu tejto požiadavky je preto potrebné určiť prvé prejudiciálne rozhodnutie, ktoré umožňuje dospieť k záveru, že právoplatný rozsudok sa opiera o taký výklad vnútroštátneho právneho predpisu, ktorý je nezlučiteľný s právom Únie. Z dôvodov, ktoré som identifikoval vyššie, sa to však môže ukázať ako trochu zložité, ak sa požaduje rovnaká miera nominálnej jasnosti, pokiaľ ide o to, ktorý právny predpis je nezlučiteľný s právom Únie a aké sú presné dôsledky takéhoto zistenia.

⁴⁵ Rozsudok z 11. marca 2020, Lintner (C-511/17, EU:C:2020:188, bod 37). Pre vyjadrenie k povinnému charakteru preskúmania pozri návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Medina vo veci Tuk Tuk Travel (C-83/22, EU:C:2023:245, poznámku pod čiarou 32).

⁴⁶ Pripomínam, že z posledného pododseku článku 20 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie vyplýva, že vec možno rozhodnúť bez týchto návrhov, ak neobsahuje novú právnu otázku.

⁴⁷ Podľa článku 407 ods. 2 KPC. Pozri bod 15 vyššie.

127. So zreteľom na tieto úvahy navrhujem, aby sa na prvú položenú prejudiciálnu otázku odpovedalo v tom zmysle, že zásada ekvivalencie ako jeden z prejavov povinnosti lojálnej spolupráce zakotvenej v článku 4 ods. 3 ZEÚ si nevyžaduje, aby bol mimoriadny opravný prostriedok, ktorý umožňuje obnovu občianskoprávneho konania na základe rozsudku vnútroštátneho ústavného súdu, i) v ktorom sa ustanovenie vnútroštátneho práva, ktorého sa toto konanie týka, vyhlasuje za nezlučiteľné s právnym predpisom vyššej právnej sily; alebo ii) v ktorom sa daný výklad ustanovenia vnútroštátneho práva uplatňovaného v danom konaní vyhlasuje za nezlučiteľný s právnym predpisom vyššej právnej sily, dostupný aj na základe rozsudku Súdneho dvora vyneseného v konaní podľa článku 267 ZFEÚ a obsahujúceho výklad ustanovenia práva Únie.

C. Výklad v súlade s právom Únie (a širšie úvahy o efektívnosti a ekvivalencii)

128. Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či povinnosť vykladať vnútroštátne právo v súlade s právom Únie znamená, že sa dôvod na obnovu občianskoprávneho konania stanoveného v článku 401 ods. 2 KPC musí vykladať široko, aby v rámci zákonnej koncepcie „nezákonného odňatia možnosti konať účastníkovi konania“ zahŕňal porušenie povinnosti vnútroštátneho súdu z vlastného podnetu preskúmať, či sú podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve nekalé.

129. S cieľom poskytnúť užitočnú odpoveď na druhú prejudiciálnu otázku začnem vysvetlením dôvodov, ktoré pravdepodobne viedli k položeniu tejto otázky. Tento úkon si vyžaduje bližšie preskúmanie informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, k tomu, ako sa chápe zákonná koncepcia „odňatia možnosti konať účastníkovi konania v dôsledku porušenia práva“ (časť a).

130. S prihliadnutím na znenie druhej otázky následne vysvetlím, že presný výsledok, ktorý možno dosiahnuť výkladom v súlade s právom Únie, je záležitosťou, ktorá patrí do právomocí vnútroštátneho súdu (časť b).

131. Dôležité je, že na to, aby sa spôsob výkladu vôbec stal relevantným, musí sa najprv určiť, s ktorým pravidlom práva Únie sa má presne zaručiť súlad. V tomto smere sa otázka vnútroštátneho súdu podľa všetkého opiera o predpoklad, že právo Únie si vyžaduje, aby členské štáty poskytovali mimoriadny opravný prostriedok, ktorý by umožnil napadnutie právoplatného súdneho rozhodnutia prijatého bez preskúmania zmluvných podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Keďže osobitné pravidlo práva Únie v tomto smere neexistuje, overím predpoklad vnútroštátneho súdu tak, že preskúmam, či je možné odvodiť jeho existenciu zo zásady ekvivalencie (časť c), alebo z úvahy o efektívnosti (časť d).

1. Koncepcia „odňatia možnosti konať účastníkovi konania v dôsledku porušenia práva“

132. Zo spisu vyplýva, že situácia, keď bola účastníkovi konania v dôsledku porušenia práva odňatá možnosť konať, predstavuje v poľskom práve samostatný dôvod na obnovu občianskoprávneho konania. Odkazuje sa naň v článku 401 ods. 2 KPC spolu s dôvodmi týkajúcimi sa jednotlivca, „ktorý nemal spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania alebo procesnú spôsobilosť, alebo nebol riadne zastúpený“.

133. Tieto dôvody sa v súlade s prvou vetou článku 401 ods. 2 KPC týkajú *neplatnosti* konania, a teda, ako to chápem ja, určitých procesných pochybení, ktoré údajne poznačili konanie ukončené právoplatným rozsudkom.⁴⁸ V tomto kontexte sa zoznam procesných pochybení, ktoré môžu viesť k obnove konania, ako sa stanovuje v článku 401 ods. 2 KPC, zdá byť pomerne krátky, čo je preukázateľné z dôvodu výnimočnej povahy mimoriadnych opravných prostriedkov vo všeobecnosti.⁴⁹

134. Všeobecný súd vysvetľuje, že špecifický scenár odňatia možnosti konať v dôsledku porušenia práva sa vzťahuje na situáciu, keď sa účastník konania nemohol podieľať na danom konaní alebo jeho podstatnej časti z dôvodu porušenia procesných pravidiel, ktorého sa dopustil buď súd, alebo protistrana.

135. V rovnakom duchu poľská vláda na pojednávaní vysvetlila, že k odňatiu možnosti konať v dôsledku porušenia práva zvyčajne dochádza vtedy, keď odporca nebol o začatí konania proti nemu riadne informovaný.

136. Vnútroštátny súd však tiež vysvetľuje, že túto koncepciu uplatnil Najvyšší súd v situácii, keď sa o obnovu konania požiadalo na základe (nasledujúceho a vecne súvisiaceho) rozhodnutia ESLP, v ktorom sa dospelo k záveru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces zaručeného v článku 6 ods. 1 EDĽP.⁵⁰

137. Keďže návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahuje žiadne ďalšie informácie a, s výhradou overenia vnútroštátnym súdom, zastávam názor, že sa k tomuto záveru dospelo z toho dôvodu, že vnútroštátny súd neuviedol odôvodnenia pri zamietnutí žiadosti o právnu pomoc, ktorú podal účastník konania v súvislosti s podaním kasačného opravného prostriedku (na účely ktorého je právne zastúpenie povinné). Takisto zastávam názor, že predmetná situácia sa považovala za brániacu možnosti sťažovateľky využiť tento procesný prostriedok.

138. Tento prvok vnútroštátnej judikatúry podľa všetkého viedol vnútroštátny súd k tomu, aby sa opýtal, či by sa mal predmetný dôvod obnovy vykladať (podobne) široko, aby zahŕňal aj skutočnosť, že vnútroštátny súd nepreskúmal z vlastného podnetu zákonnosť podmienok, ktoré obsahovala spotrebiteľská zmluva, v rozpore s požiadavkami uvedenými v judikatúre Súdneho dvora. Práve v tomto kontexte sa vnútroštátny súd pýta, či by sa takýto výklad mohol nariadiť na základe zásady, podľa ktorej sa vnútroštátny právny predpis musí vykladať v súlade s právom Únie. Nižšie sa budem zaoberať práve touto otázkou.

⁴⁸ Môže byť užitočné poznamenať, že oba dôvody uplatňované v prejednávanej veci zrejme patria k určitému druhu porušenia: hmotnoprávnemu (článok 401¹ KPC uplatňovaný v kontexte prvej prejudiciálnej otázky) alebo procesnému (článok 401 ods. 2 KPC uplatňovaný v kontexte druhej prejudiciálnej otázky). Oba dôvody sa však predkladajú v súvislosti s tou istou údajnou chybou na strane vnútroštátneho súdu, a to, že nevykonal preskúmanie *ex officio*. Predpokladal by som, že takúto chybu možno klasifikovať buď ako hmotnoprávnu, alebo procesnú, ale nie ako oboje. Napriek uvedenému spis neobsahuje ďalšie informácie týkajúce sa rozlišovania medzi hmotnoprávnymi a procesnými porušeniami vnútroštátneho práva, ktoré môžu viesť k predmetnému mimoriadnemu opravnému prostriedku. V týchto návrhoch sa preto pokračuje na základe zrejme predpokladu vnútroštátneho súdu, že takáto dvojitá klasifikácia je v danom kontexte možná.

⁴⁹ S výhradou overenia vnútroštátnym súdom sa zdá, že zdanlivo obmedzený rozsah tohto ustanovenia je potvrdený článkom 379 KPC (na ktorý sa odkazuje v návrhu na začatie prejudiciálneho konania), v ktorom sa uvádza širší zoznam šiestich kategórií procesných pochybení, ktoré vedú k neplatnosti konania (bez toho, aby však nevyhnutne a samy osebe umožňovali aj obnovu konania).

⁵⁰ Rozhodnutie poľského Najvyššieho súdu I PZ 5/07 zo 17. apríla 2007, ako tomu rozumiem, s výhradou overenia vnútroštátnym súdom, a rozsudok ESLP, 27. júna 2006, Tabor v. Poľsko (ECLI:CE:ECHR:2006:0627JUD001282502).

2. Povinnosť vykladať vnútroštátne právo v súlade s právom Únie a hranice právomoci Súdneho dvora

139. Podľa ustálenej judikatúry vnútroštátne sudy musia vykladať „ustanovenia vnútroštátneho práva tak, aby v čo najväčšej miere umožnili uplatnenie práva Únie“⁵¹. Zatiaľ čo vnútroštátny súd na tento účel musí skrátka využiť všetky možné prostriedky poskytované daným právnym poriadkom na tieto účely, táto metóda nemôže slúžiť ako základ na účel výkladu vnútroštátneho právneho predpisu *contra legem*.⁵²

140. Z uvedeného opisu vyplýva, že kým metóda jednotného výkladu má za cieľ zabezpečiť plnú účinnosť práva Únie,⁵³ jej používanie a hľadanie jej limitov sa nevyhnutne ponechávajú v rukách vnútroštátnych súdov na základe usmernení, ktoré Súdny dvor môže, ak je to možné, poskytnúť na základe informácií zo spisu.⁵⁴

141. V súlade s rozdelením právomocí medzi Súdny dvor na jednej strane a vnútroštátne sudy na strane druhej v rámci postupu podľa článku 267 ZFEÚ totiž výklad vnútroštátneho práva patrí do výlučnej právomocí vnútroštátnych súdov.⁵⁵ Z toho vyplýva, že Súdny dvor nemôže dospieť k formálnemu záveru o tom, či sa určitý výsledok výkladu na vnútroštátnej úrovni vyžaduje podľa zásady jednotného výkladu, pretože to, či sa súlad s právom Únie môže dosiahnuť týmto spôsobom, závisí od pôsobnosti predmetného vnútroštátneho ustanovenia a jeho „výkladovej pružnosti“.

142. S cieľom poskytnúť vnútroštátnemu súdu pomoc, je však dôležité, a to aj na potvrdenie relevantnosti zásady jednotného výkladu, určiť na úrovni práva Únie, čo presne je „miera zákonnosti“, s ktorou sa má zaručiť súlad.

143. V tomto smere sa druhá prejudiciálna otázka podľa všetkého opiera o predpoklad, že právo Únie, konkrétne článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13, si vyžaduje možnosť obnovy občianskoprávneho konania ukončeného právoplatným rozsudkom s cieľom napraviť údajné nepreskúmanie zákonnosti podmienok v spotrebiteľskej zmluve vnútroštátnym súdom. Keďže sa zdá, že neexistuje žiadny výslovný zákonný základ na obnovu občianskoprávneho konania, ktorý by zodpovedal takémuto scenáru, vnútroštátny súd zvažuje široký výklad článku 401 ods. 2 KPC tak, aby ho zahrňal.

144. V súlade so stanoviskami, ktoré v podstate vyjadrili poľská vláda a Komisia, konštatujem, že obnova občianskoprávneho konania na nápravu toho, že vnútroštátny súd nepristúpil k preskúmaniu *ex officio* podmienok v spotrebiteľskej zmluve, by nepochybne posilnila účinnosť ochrany spotrebiteľa. Súdny dvor však opakovane zdôraznil, že v súlade so zásadou procesnej autonómie je zodpovednosťou členských štátov stanoviť vnútroštátne postupy na preskúmanie toho, či sú zmluvné podmienky nekalé, pri súčasnom dodržiavaní požiadaviek ekvivalencie a efektivity.⁵⁶

⁵¹ Pozri napríklad rozsudok z 11. novembra 2015, Klausner Holz Niedersachsen (C-505/14, EU:C:2015:742, ďalej len „rozsudok Klausner“, bod 31 a citovaná judikatúra).

⁵² Tamže, bod 32 a citovaná judikatúra.

⁵³ Rozsudok Popławski, bod 55 a citovaná judikatúra.

⁵⁴ Pozri napríklad rozsudok z 29. júna 2017, Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, body 39 a 40 a citovaná judikatúra), a rozsudok Klausner, body 32 až 37.

⁵⁵ Pozri v tomto zmysle rozsudok Telecom Italia, bod 56.

⁵⁶ Pozri napríklad rozsudok zo 17. mája 2022, Ibercaja Banco (C-600/19, EU:C:2022:394, ďalej len „rozsudok Ibercaja Banco“, bod 39 a citovaná judikatúra).

145. Preto sa pri neexistencii ustanovenia práva Únie v tomto zmysle nemôže bez ďalšieho preskúmania predpokladať, že nesplnenie požiadaviek článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice 93/13 vnútroštátnym súdom v konaní ukončenom právoplatným rozsudkom vedie automaticky k záveru, že členské štáty *musia* poskytnúť *mimoriadny opravný prostriedok*, aby sa umožnilo takýto právoplatný rozsudok zvrátiť.

146. Takáto povinnosť by sa podľa môjho názoru mohla stanoviť len ako výsledok zásady ekvivalencie alebo na základe úvah týkajúcich sa účinnosti práv odvodených z práva Únie. Tieto aspekty následne posúdím v dvoch častiach nižšie.

3. Úvaha o zásade ekvivalencie

147. Ako som už pripomenul v bode 43 vyššie, zásada ekvivalencie členským štátom zakazuje, aby pre návrhy založené na porušení práva Únie stanovili menej výhodné procesné podmienky, než sú podmienky, ktoré sa uplatňujú na podobné návrhy založené na porušení vnútroštátneho práva.

148. V tejto súvislosti, ako pripomína Komisia, Súdny dvor opakovane vysvetlil, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 (v ktorom sa v zásade vyžaduje, aby nekalé podmienky neboli pre spotrebiteľov záväzné) predstavuje „ustanovenie rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré majú v rámci vnútroštátneho právneho poriadku právnu silu noriem verejného poriadku“⁵⁷. Súdny dvor tiež konštatoval (v záležitostiach týkajúcich sa spotrebiteľov a vo všeobecnosti), že „podmienky stanovené vnútroštátnou právnou úpravou na uplatnenie *ex offio* pravidla práva [Únie] neboli menej priaznivé ako podmienky uplatnenia *ex offio* obdobného pravidla rovnakej právnej sily vo vnútroštátnom práve“⁵⁸.

149. Ak by sa teda ukázalo, že dôvod na obnovu občianskoprávneho konania, ktorý je založený na odňatí možnosti konať účastníkovi konania, sa vo vnútroštátnom práve uplatňuje na zakrytie toho, že vnútroštátne súdy z úradnej moci nepreskúmali dôvod týkajúci sa verejného poriadku, potom by sa zásada ekvivalencie uplatnila aj na to, aby bol tento dôvod použiteľný aj v situácii v konaní vo veci samej.⁵⁹

150. Napriek už uvedenému chcem zdôrazniť, že informácie dostupné v spise nenaznačujú, že sa skutočne pristúpilo k takému výkladu článku 401 ods. 2 KPC, aký bol práve načrtnutý. Preto možná potreba uplatnenia zásady ekvivalencie za takýchto okolností zostáva hypotetickou situáciou, ktorú musí overiť vnútroštátny súd.

4. Účinnosť ochrany práva spotrebiteľa nebyť viazaný nekalými zmluvnými podmienkami

151. Na základe predpokladu, ktorý vyplýva z otázky vnútroštátneho súdu, ako bolo vysvetlené v bode 143 vyššie, vzniká otázka, či si účinnosť práv, ktoré si spotrebiteľia odvodzujú z práva Únie, a to konkrétne zo smernice 93/13, vyžaduje, aby bol v prípade, keď sa tvrdí, že tieto práva neboli primerane chránené, k dispozícii mimoriadny opravný prostriedok. To zahŕňa

⁵⁷ Rozsudok zo 6. októbra 2009, *Asturcom Telecomunicaciones* (C-40/08, EU:C:2009:615, ďalej len „rozsudok *Asturcom Telecomunicaciones*“, bod 52), alebo v tomto zmysle rozsudok *Ibercaja Banco*, bod 43.

⁵⁸ Pozri, čo sa týka spotrebiteľských záležitostí, napríklad rozsudok *Asturcom Telecomunicaciones*, bod 49. Pozri aj rozsudok zo 14. decembra 1995, *van Schijndel a van Veen* (C-430/93 a C-431/93, EU:C:1995:441, bod 13 a citovaná judikatúra), alebo rozsudok zo 17. marca 2016, *Bensada Benallal* (C-161/15, EU:C:2016:175, body 30, 31 a 35).

⁵⁹ Samozrejme, s výhradou platných časových lehôt. Pozri článok 407 ods. 1 KPC, citovaný v bode 13 vyššie.

situácie – v rozsahu relevantnom pre prejednávanú vec –, keď sa tvrdí, že vnútroštátny súd nevykonal preskúmanie *ex officio* možnej nekalosti zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve.

152. Podľa môjho názoru je celkom pochopiteľné, že takáto otázka sa kladie so zreteľom na vcelku rozsiahlu ochranu, ktorú doteraz judikatúra Súdneho dvora poskytuje pre práva spotrebiteľov podľa práva Únie, a konkrétne smernice 93/13.

153. Súdny dvor vo svojej už ustálenej judikatúre vykladá uvedenú smernicu v tom zmysle, že z nej pre vnútroštátne súdy vyplýva povinnosť preskúmať z vlastného podnetu, či sú podmienky v spotrebiteľských zmluvách nekalé. Bez potreby podrobného opisu tejto judikatúry⁶⁰ možno uviesť, že Súdny dvor najprv potvrdil, že táto povinnosť je podmienená tým, aby bol vnútroštátny súd oboznámený „s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel“⁶¹. V neskorších rozsudkoch sa potvrdzuje aj to, že ak vnútroštátny súd nedisponuje relevantnými prvkami (ale má pochybnosti, pokiaľ ide o spravodlivosť predmetných podmienok), musí byť schopný vyžiadať si ich predloženie.⁶²

154. Príslušné aspekty povinnosti vnútroštátnych súdov prijímať takéto proaktívny prístup boli postupne odvodené z článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice 93/13, v ktorých sa v zásade vyžaduje, aby členské štáty zabezpečili, že spotrebiteľia nebudú viazaní nekalými podmienkami, a poskytnú „primerané a účinné prostriedky“ na zabránenie ďalšiemu používaniu takýchto podmienok.

155. Nie sú pochybnosti o tom, že vyplývajúce povinnosti uložené vnútroštátnym súdom si v niektorých právnych poriadkoch vyžadovali významné prispôsobenie úlohy sudcu, od ktorého by sa v občianskoprávných sporoch inak vo všeobecnosti očakávalo, že sa podriadi skutkovým tvrdeniam účastníkov konania. Nemožno pochybovať ani o skutočnosti, že úroveň ochrany, ktorá je v súčasnosti potrebná, sa môže líšiť od požiadaviek v iných oblastiach práva Únie, kde sa súkromné subjekty môžu tiež nachádzať v zraniteľných situáciách.⁶³

156. Tieto špecifické, a v niektorých prípadoch novo uložené, požiadavky pre vnútroštátne súdy v oblasti ochrany spotrebiteľa sa v súčasnosti zdajú byť dobre známe a začlenené.

157. Ako už bolo povedané, zatiaľ čo z judikatúry Súdneho dvora podľa mňa jasne vyplýva, že preskúmanie *ex officio* podmienok uvedených v spotrebiteľskej zmluve sa musí v zásade uskutočniť v niektorom štádiu konania, domnievam sa, že dôsledky neexistencie takéhoto preskúmania pre výsledné súdne rozhodnutie (ktoré sa stalo právoplatným) sú rozličné. Hoci takáto neexistencia môže v určitých prípadoch brániť účinku *res iudicata*, konkrétne to podľa mňa neznamená, že tento účinok nemusí byť zohľadnený vo všetkých situáciách, keď nedošlo k preskúmaniu ustanovení spotrebiteľskej zmluvy (časť i). Takisto však zastávam názor, že reštriktívne podmienky, za ktorých mohol byť napadnutý predmetný rozsudok pre zmeškanie,

⁶⁰ Pozri pre prehľad WERBROUCK, J., DAUW, E.: The national courts' obligation to gather and establish the necessary information for the application of consumer law: The endgame? In: *European Law Review*. 2021, zv. 46, č. 3, s. 225 až 244.

⁶¹ Ako sa pripomína napríklad v rozsudku Profi Credit Polska I, bod 42 a citovaná judikatúra. Pozri tiež rozsudok zo 4. júna 2009, Pannon GSM (C-243/08, EU:C:2009:350, bod 32).

⁶² Pozri body 117 a 118 vyššie.

⁶³ Pozri pre porovnanie rozsudok z 22. júna 2023, K.B. a F.S. (Skúmanie trestnoprávných otázok *ex officio*) [C-660/21, EU:C:2023:498; ďalej len „rozsudok K.B. a F.S. (Skúmanie trestnoprávných otázok *ex officio*)“], v ktorom sa rozhodlo, že platné ustanovenia práva Únie v zásade nebránia vnútroštátnym právnym predpisom, ktoré zakazujú súdu konajúcemu v trestnej veci skúmať – s cieľom zrušiť konanie z úradnej moci – porušenie povinnosti uloženej príslušným orgánom bezodkladne informovať takéto podozrivé a obvinené osoby o ich práve odoprieť výpoveď.

znamenajú, že dotknutý spotrebiteľ musí mať k dispozícii opravný prostriedok na nápravu výslednej situácie. Tento opravný prostriedok môže mať podobu obnovy konania, ak takýto výsledok možno dosiahnuť prostredníctvom jednotného výkladu, ale túto podobu nemusí mať nevyhnutne (časť ii).

a) Úvahy o účinnosti a vnútroštátnych účinkoch *res iudicata*

158. V súlade s tým, čo som už uviedol vyššie, je stanovisko Únie k vnútroštátnym účinkom *res iudicata* také, že neexistuje všeobecná povinnosť, ktorá by si vyžadovala spochybnenie právoplatných súdnych rozhodnutí, ktoré porušujú právo Únie, a to konkrétne ustanovením osobitného právneho prostriedku nápravy.⁶⁴

159. Napriek tomu je v prípade viacerých vecí pravdou, že Súdny dvor dospel k opačnému záveru na základe úvah o efektívnosti, ktorá sa ma zabezpečiť so zreteľom na niektoré pravidlá v rámci práva Únie.

160. Po prvé sa to stalo v situácii, keď právoplatný vnútroštátny rozsudok porušujúci právo Únie bránil vráteniu nezákonne poskytnutej štátnej pomoci, a v dôsledku toho ovplyvnil rozdelenie právomocí medzi Úniou a členskými štátmi v tejto oblasti.⁶⁵

161. Po druhé došlo k tomu aj v prípade, keď boli vnútroštátne účinky *res iudicata* vymedzené tak zoširoka, že bolo štrukturálne nemožné dosiahnuť v iných podobných veciach výsledky v súlade s právom Únie. Súdny dvor k takémuto záveru dospel vo veciach týkajúcich sa DPH a, opäť, štátnej pomoci.⁶⁶

162. Ani jedna z dvoch kategórií situácií (či už z hľadiska oblasti, ktorej sa týka, alebo, čo je dôležitejšie, z hľadiska štrukturálnych problémov, ktoré sa objavili) sa nezdá byť relevantná v konaní vo veci samej.

163. Po tretie Súdny dvor zaujal vcelku prísny prístup k vnútroštátnym účinkom *res iudicata* v oblasti ochrany spotrebiteľa. Konkrétne sa jasne vyjadril, že zabezpečenie účinnej ochrany práva spotrebiteľov nebyť viazaný zmluvnými podmienkami, ktoré sa podľa smernice 93/13 považujú za nekalé, si vyžaduje, aby sa vnútroštátne účinky *res iudicata* nezohľadnili buď v štádiu odvolania v rámci riadneho konania, alebo v štádiu výkonu.

164. Pokiaľ ide o prvý aspekt, Súdny dvor vo svojom rozsudku *Unicaja Banco*⁶⁷ nariadil nezohľadňovať právoplatnú povahu rozsudku vyneseného na prvom stupni, pokiaľ tento rozsudok v zásade bránil tomu, aby sa spotrebiteľovi vrátila časť sumy, ktorú zaplatil poskytovateľovi na základe „podmienky stanovujúcej minimálnu úrokovú sadzbu“, ktorá sa považovala za nekalú.

⁶⁴ Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Saugmandsgaard Øe vo veci XC a i. (C-234/17, EU:C:2018:391, ďalej len „návrhy vo veci XC“, bod 41). Pozri aj rozsudok z 26. januára 2017, *Banco Primus* (C-421/14, EU:C:2017:60, ďalej len „rozsudok Banco Primus“, bod 47 a citovaná judikatúra), alebo rozsudok XC, bod 51.

⁶⁵ Rozsudok z 18. júla 2007, *Lucchini* (C-119/05, EU:C:2007:434, bod 63). Neskôr Súdny dvor zdôrazňoval výnimočnú povahu tohto záveru; pozri rozsudok *Impresa Pizzarotti*, bod 61.

⁶⁶ Pozri, čo sa týka oblasti DPH, rozsudok z 3. septembra 2009, *Fallimento Olimpiclub* (C-2/08, EU:C:2009:506, body 29 až 31), alebo rozsudok zo 16. júla 2020, *UR (Zdanenie advokátov DPH)* (C-424/19, EU:C:2020:581, body 32 a 33). Pozri, čo sa týka oblasti štátnej pomoci, rozsudok *Klausner*, body 43 až 45. Pozri tiež návrhy XC, bod 61.

⁶⁷ Uvádza sa v poznámke pod čiarou 17 vyššie.

Zatiaľ čo v rozhodnutí prvého stupňa bola nariadená náhrada súm zaplatených na základe uvedenej podmienky, stanovilo sa v ňom aj časové ohraničenie tejto reštitučnej povinnosti v súlade s (vtedajšou) judikatúrou vnútroštátneho Najvyššieho súdu.⁶⁸

165. Následne Súdny dvor vyhlásil, že takéto časové obmedzenie je v rozpore so smernicou 93/13.⁶⁹ Toto vymedzenie však bolo stanovené až po uplynutí lehôt na podanie odvolania v tejto veci, keď odvolanie podala len dotknutá banka (s námietkou voči rozhodnutiu súdu prvého stupňa, ktorým jej uložil úhradu všetkých trov). Tomuto odvolaniu sa vyhovel. V rámci odpovede na prejudiciálnu otázku, ktorú položil Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko), Súdny dvor objasnil, že odvolací súd mal v skutočnosti zvrátiť časť rozsudku prvého stupňa, ktorý sa stal *res iudicata*, a z vlastného podnetu upozorniť na nekalosť časového obmedzenia, hoci sa po prvé voči tejto časti rozsudku prvého stupňa nenamietalo a, po druhé výsledná situácia zhoršila právne postavenie banky, ktorá podala odvolanie s cieľom napadnúť iný aspekt prvostupňového rozhodnutia.

166. Pokiaľ ide o druhý aspekt, na ktorý sa odkazuje v bode 164 vyššie, Súdny dvor požadoval zvrátenie účinku *res iudicata* súdnych rozhodnutí vynesených v konaní týkajúcich sa platobného rozkazu alebo konaní o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou.

167. Konkrétne Súdny dvor vo svojom rozsudku Finanmadrid EFC požadoval zvrátenie účinku *res iudicata* v štádiu výkonu postupu týkajúceho sa platobného rozkazu, pričom dal vnútroštátnemu súdu právomoc z vlastného podnetu posúdiť, či bola podmienka v podkladovej zmluve nekalá, v čase, keď súd túto právomoc na základe vnútroštátneho práva nemal, a v prípade, keď zmluvné podmienky neboli v predchádzajúcich štádiách konania preskúmané.⁷⁰

168. Súdny dvor tento prístup ďalej uplatnil v rozsudku Banco Primus na situácie, keď sa v rámci konania o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou vykonalo preskúmanie, ale obmedzovalo sa len na určité podmienky podkladovej zmluvy. Súdny dvor v podstate dospel k záveru, že ochrana, ktorá sa má spotrebiteľom poskytovať podľa smernice 93/13, by bola „neúplná a nedostatočná“, pokiaľ by sa súdu v konaní o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou zabránilo z vlastného podnetu preskúmať nekalosť ďalších podmienok, ktoré neboli overené.⁷¹

169. V rozsudku Ibercaja Banco⁷² sa podobne a v zásade vyžadovalo, aby sa v konaní o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou nezohľadňovali vnútroštátne účinky *res iudicata*, keď vnútroštátny súd preskúmal predmetné zmluvné podmienky, no bez toho, aby sa k nim v právoplatnom rozsudku vyjadril. Súdny dvor zdôraznil, že za takýchto okolností nebol spotrebiteľ informovaný o existencii tohto preskúmania ani, aspoň stručne, o dôvodoch, na základe ktorých súd dospel k záveru, že predmetné podmienky nie sú nekalé, čo spotrebiteľovi zabránilo prijať informované rozhodnutie o tom, či má dané rozhodnutie napadnúť.⁷³

⁶⁸ Reštitučné účinky vyhlásenia, že „podmienka stanovujúca minimálnu úrokovú sadzbu“ bola neplatná, sa obmedzovali na sumy, ktoré spotrebiteľ zaplatil po vynesení rozhodnutia, v ktorom sa dospelo k záveru o nekalosti predmetnej podmienky.

⁶⁹ Rozsudok z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i. (C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, body 72 až 75).

⁷⁰ Rozsudok z 18. februára 2016, Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2016:98, body 45 až 54).

⁷¹ Rozsudok Banco Primus, bod 52.

⁷² Pozri poznámku pod čiarou 56 vyššie.

⁷³ Rozsudok Ibercaja Banco, bod 49. Pozri aj rozsudok zo 17. mája 2022, SPV Project 1503 a i. (C-693/19 a C-831/19, EU:C:2022:395, ďalej len „rozsudok SPV Project 1503“, body 65 a 66).

170. *Prima facie* môže z tejto judikatúry vyplývať, že účinok *res iudicata* súdneho rozhodnutia obstoí pri kontrole týkajúcej sa účinnosti ochrany, ktorá sa má poskytovať spotrebiteľom, v každej z posudzovaných vecí len vtedy, ak bolo toto rozhodnutie vynesené po preskúmaní príslušných zmluvných podmienok (a len po uvedení výslovného vyjadrenia týkajúceho sa výsledku takéhoto preskúmania).⁷⁴

171. Podľa môjho názoru však takýto všeobecný záver nie je v plnom rozsahu správny.

172. Po prvé podotýkam, že takýto záver by viedol k tomu, že by sa obidve otázky položené v prejednávanej veci okamžite stali spornými, pretože jeho logickým dôsledkom by bolo, že právne účinky *res iudicata* by sa jednoducho neuplatňovali. Napriek tomu, že je formálne právoplatné, nemôže súdne rozhodnutie vynesené bez preskúmania podkladových zmluvných vzťahov zabrániť určitej forme opakovaného súdneho sporu. Následne by bolo potrebné posúdiť otázku mimoriadnych opravných prostriedkov, pretože, ako som už vysvetlil, ide o výnimočné nástroje, ktoré umožňujú zvrátenie *právoplatného* rozsudku.

173. Po druhé, čo je ešte dôležitejšie, podľa mňa je ťažké predvídať širšie dôsledky takéhoto výkladu judikatúry Súdneho dvora, najmä ak sa uvedie do kontextu s jeho judikatúrou týkajúcou sa časových lehôt na žalobu za neoprávnené obohatenie, ktorú podáva spotrebiteľ.⁷⁵

174. Po tretie, čo je tiež dôležité, opisovaná judikatúra sa musí vykladať so zreteľom na skoršiu judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa „celkovej pasivity spotrebiteľa“⁷⁶, ktorej pokračujúcu relevantnosť nedávno potvrdil Súdny dvor.

175. Aby som to vysvetlil, Súdny dvor vo svojom skoršom rozsudku *Asturcom Telecomunicaciones* konštatoval, že zásada efektivity nejde nad rámec toho, aby sa vnútroštátnemu súdu prejednávajúcemu návrh na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku (vyneseného v neprítomnosti spotrebiteľa) uložila povinnosť posúdiť z vlastného podnetu, či je rozhodcovská doložka v spotrebiteľskej zmluve nekalá, pokiaľ spotrebiteľ nepožiadal o zrušenie tohto rozhodcovského rozsudku a keď sa platná dvojmesačná lehota stanovená na tento účel nemohla považovať za problematickú.⁷⁷

176. Súdny dvor na túto skoršiu judikatúru odkazoval vo svojom novšom rozsudku *Unicaja Banco*, opísanom vyššie, s cieľom potvrdiť, že skutočnosti, ktoré viedli k tomuto novšiemu rozsudku, nezahŕňali celkovú pasivitu zo strany spotrebiteľa: hoci nenapadol rozsudok prvého stupňa vynesенý v konaní v tejto veci, bolo to preto, že rozsudok Súdneho dvora *Gutierrez Naranjo*, v ktorom bola vnútroštátna judikatúra, z ktorej vychádzal rozsudok prvého stupňa, vyhlásená za nezlučiteľnú so smernicou 93/13, bol vynesенý až po uplynutí lehoty na podanie odvolania.⁷⁸

177. Na základe už uvedeného sa domnievam, že možná neexistencia posúdenia nekalosti podmienok v spotrebiteľskej zmluve môže stále viesť ku skutočnému účinku *res iudicata*, a to najmä v prípade, ak sa spotrebiteľ nepodieľal na žiadnom štádiu konania.

⁷⁴ Rozsudok *Ibercaja Banco*, bod 50.

⁷⁵ Pozri napríklad rozsudok z 22. apríla 2021, *Profi Credit Slovakia* (C-485/19, EU:C:2021:313, body 63 až 66).

⁷⁶ Rozsudok *Asturcom Telecomunicaciones*, bod 47.

⁷⁷ Rozsudok *Asturcom Telecomunicaciones*, body 33 až 48. Z tohto rozsudku je zjavné, že takáto povinnosť mohla vyplývať len zo zásady ekvivalencie, pokiaľ vnútroštátny súd mohol takéto posúdenie vykonať aj pri podobných žalobách vnútroštátnej povahy. Pozri bod 53 a výrok tohto rozsudku. Pozri aj rozsudok z 1. októbra 2015, *ERSTE Bank Hungary* (C-32/14, EU:C:2015:637, ďalej len „rozsudok ERSTE Bank Hungary“, bod 62 a citovaná judikatúra).

⁷⁸ Rozsudok *Unicaja Banco*, body 28 a 38. Pozri aj výrok tohto rozsudku.

178. Z tohto dôvodu sa musí preskúmať, či k takejto situácii došlo v rámci okolností konania vo veci samej.

179. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že FY sa nepodieľala na konaní, ktoré viedlo k rozsudku pre zmeškanie, a nesnažila sa tento rozsudok napadnúť (hoci o ňom bola náležite informovaná). Tieto prvky *prima facie* naznačujú jej pasivitu v zmysle vyššie uvedenej judikatúry Súdneho dvora.

180. Jej konkrétna situácia sa však musí posúdiť so zreteľom na všeobecný kontext predmetných platných vnútroštátnych procesných pravidiel.

181. S výhradou overenia vnútroštátnym súdom sa zdá, že procesné pravidlá týkajúce sa rozsudku pre zmeškanie bránili príslušnému súdu prvého stupňa preskúmať predmetné zmluvné podmienky, keďže tento súd sa musel podrobiť skutkovým tvrdeniam žalobkyne.⁷⁹

182. Z rozsudku Profi Credit Polska I podľa mňa vyplýva, že takéto procesné riešenie nie je samo osebe nezlučiteľné s požiadavkami smernice 93/13 za predpokladu, že k danému preskúmaniu dôjde na druhom stupni, a za predpokladu, že podmienky pre odvolanie sú vymedzené spôsobom, ktorý nadmerne nesťažuje alebo neznemožňuje spotrebiteľovi, aby ho skutočne podal.

183. V tomto smere z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že rozsudok pre zmeškanie nadobudol okamžitú právoplatnosť a mohol byť napadnutý v lehote dvoch týždňov, pričom FY by musela predložiť dôvody pre odvolanie a dôkazy, na ktoré by sa chcela odvolávať.

184. Ako uvádza vnútroštátny súd aj Komisia, tieto podmienky sa zdajú byť vcelku podobné podmienkam, ktoré Súdny dvor vo svojom rozsudku Profi Credit Polska I považoval za nadmerne reštriktívne.⁸⁰ Zastávam názor, že v spojení s absenciou preskúmania možnej nekalosti podmienok na prvom stupni môžu skutočne viesť k podobnému záveru, a to, že neumožňujú zaručenie dodržiavania práv, ktoré si spotrebiteľ odvodzuje zo smernice 93/13. Napriek tomu sa prejudiciálna otázka položená v rámci konania vo veci samej netýka tohto konkrétneho aspektu a je na vnútroštátnom súde, aby overil, či je opis platných procesných pravidiel správny.

185. Ak by sa potvrdila ich nadmerne reštriktívna povaha, podľa môjho názoru by z toho vyplývalo, že sa nemožno domnievať, že FY preukázala celkovú pasivitu.

186. V takom prípade zastávam názor, že účinnosť ochrany práva spotrebiteľa nebyť viazaný nekalými zmluvnými podmienkami si vyžaduje, aby jej bol poskytnutý opravný prostriedok.

187. Nemyslím si však, že tento opravný prostriedok musí mať nevyhnutne podobu obnovy konania. Touto otázkou sa budem zaoberať v nasledujúcej časti.

⁷⁹ Vnútroštátny súd v konaní vo veci samej poskytol len znenie článku 339 ods. 1 KPC, ktorý sa týkal všeobecnej možnosti prijatia rozsudku pre zmeškanie. Ako som už poznamenal, predmetné vnútroštátne pravidlá v rozsudku Kancelaria Medius zahŕňali aj článok 339 ods. 2 KPC, v ktorom sa stanovuje povinnosť vnútroštátneho súdu podrobiť sa skutkovým tvrdeniam navrhovateľa. Relevantnosť a presný obsah tohto pravidla pre prejednávajúcu veci musí prirodzene overiť vnútroštátny súd.

⁸⁰ Opis platných pravidiel v tejto veci pozri v poznámke pod čiarou 43 vyššie. Jediný rozdiel, ktorý vidím, sa týka trov. Na rozdiel od situácie v rozsudku Profi Credit Polska I sa v návrhu na začatie prejudiciálneho konania uvádza len to, že „dane“, ktoré sa majú v tejto súvislosti zaplatiť, sa majú znížiť o polovicu.

b) Možné opravné prostriedky na obnovenie práva spotrebiteľa nebyť viazaný nekalými zmluvnými podmienkami

188. Po prvé som už pripomenul, že povinnosť vnútroštátneho súdu preskúmať zákonnosť zmluvných podmienok týkajúcich spotrebiteľov sa môže rozšíriť na konania o výkone rozhodnutia.⁸¹ V tomto smere informácie dostupné v spise nehovoria nič o tom, či sa už konanie o výkone rozhodnutia začalo alebo skončilo, alebo či snád FY už rozsudku pre zmeškanie dobrovoľne vyhovela. Ak by však bola vyhliadka výkonu stále otvorená a ak by sa takéto konanie o výkone rozhodnutia začalo, podľa mňa z vyššie uvedenej judikatúry vyplýva, že FY by mala mať možnosť odvolať sa v tomto smere na možnú nekalosť východiskovej zmluvy.⁸²

189. Po druhé z toho podľa môjho názoru tiež vyplýva, že tieto konkrétne procesné okolnosti, za ktorých bol rozsudok pre zmeškanie vynesенý a stal sa právoplatným, vedú k záveru, že účinok *res iudicata* jej nemôže zabrániť v tom, aby sa pri podaní návrhu na vrátenie príslušných súm odvolávala na možnú nekalú povahu predmetných podmienok.

190. Myslím si, že takýto výklad podporuje rozsudok Ibercaja Banco, v ktorom Súdny dvor potvrdil právo spotrebiteľa požadovať náhradu (od daného poskytovateľa, ak tomu správne rozumiem) v prípade, že si vnútroštátny súd riadne nesplnil svoju povinnosť preskúmať možnú nekalosť podkladovej zmluvy o úvere, pričom sa však už skončilo konanie o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zataženej hypotékou, ktoré viedlo k tomu, že vlastníctvo danej nehnuteľnosti bolo prevedené na tretiu stranu.⁸³ Domnievam sa, že toto odôvodnenie sa musí *a fortiori* uplatňovať v prípade, keď spotrebiteľ jednoducho poskytol poskytovateľovi peňažné protiplnenie (na základe zmluvnej podmienky, ktorá sa musí považovať za nekalú, a následne aj neplatnú, a keď podmienky pre podanie námietky voči rozsudku pre zmeškanie boli nezlučiteľné s úrovňou ochrany, ktorá sa musí zaručiť spotrebiteľom podľa smernice 93/13, ako som už poznamenal vyššie).

191. Príslušný vnútroštátny opravný prostriedok by mohol mať napokon tiež podobu predmetného mimoriadneho opravného prostriedku za predpokladu, že vnútroštátne právo umožňuje vykladať koncepciu odňatia možnosti konať v dôsledku porušenia práva takým spôsobom, ktorý sa vzťahuje na predmetnú situáciu.

192. V tejto súvislosti ma informácie v spise vedú k tomu, aby som vnútroštátnemu súdu navrhol, že by mohol posúdiť, či by bolo možné domnievať sa, že platný procesný rámec, ako sa opisuje v bodoch 183 a 184 vyššie, bráni FY v prístupe k určitému opravnému prostriedku, podobne, ako sa zjavne vyjadril (s výhradou overenia vnútroštátnym súdom) Najvyšší súd v situácii, keď vnútroštátny súd neuviedol dôvody, prečo bola navrhovateľke zamietnutá právna pomoc na účely podania kasačného opravného prostriedku.⁸⁴

193. Ak by sa aj takýto jednotný výklad ukázal ako možný, predmetná žaloba by stále musela dodržať platnú časovú lehotu.⁸⁵ Príslušná lehota, ako to chápem zo znenia článku 407 ods. 1 KPC, začína plynúť od okamihu, keď je daný účastník konania o „rozsudku“ informovaný.⁸⁶ Návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahuje žiadne ďalšie informácie o tom, ako sa má toto

⁸¹ Pozri body 167 až 169, 175 a 176 vyššie.

⁸² Spis neobsahuje žiadne informácie o platných pravidlách výkonu rozhodnutia.

⁸³ Pozri rozsudok Ibercaja Banco, body 57 až 59.

⁸⁴ Ako sa uvádza v bodoch 136 a 137 vyššie.

⁸⁵ Podobne ako som poznamenal v súvislosti so zásadou ekvivalencie. Pozri bod 149 a poznámku pod čiarou 59 vyššie.

⁸⁶ Pozri bod 13 vyššie.

pravidlo chápať. Na prvý pohľad toto znenie chápem v tom zmysle, že odkazuje na právoplatný rozsudok vyneseneý v konaní, v rámci ktorého bola žalovanej údajne odňatá možnosť konať. Takéto chápanie musí prirodzene overiť vnútroštátny súd.

194. Pokiaľ by však vnútroštátny súd dospel k záveru, že predmetný mimoriadny opravný prostriedok nemožno uplatniť z dôvodu obmedzení jednotného výkladu alebo na základe platných časových lehôt, nedomnievam sa, že by požiadavka účinnosti predmetného práva spotrebiteľa zachádzala tak ďaleko, aby prikazovala sprístupnenie predmetného mimoriadneho opravného prostriedku bez ohľadu na podmienky, za ktorých sa môže uplatňovať, ako sa stanovujú vo vnútroštátnom práve.

195. Súdny dvor vysvetlil, že primeraná a účinná povaha procesnej ochrany, ktorá sa spotrebiteľom poskytuje, sa musí posudzovať so zreteľom na opravné prostriedky, ktoré sú už k dispozícii.⁸⁷

196. V tejto súvislosti z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že pochybenie zo strany vnútroštátneho súdu, ktorým sa prejednávajú vec zaoberá, predstavuje základ pre ďalší mimoriadny opravný prostriedok, a to mimoriadne odvolanie. Vnútroštátny súd konštatuje, že dostupnosť tohto opravného prostriedku je obmedzená na ombudsmana a generálneho prokurátora, čo vedie k nízkemu počtu prípadov preskúmaných týmto spôsobom. Faktom však zostáva, že tento opravný prostriedok je stále súčasťou celkového vnútroštátneho procesného rámca.

197. Čo je snáď navyše ešte dôležitejšie, domnievam sa, že existujúca judikatúra Súdneho dvora vcelku komplexne zachytáva rôzne aspekty vnútroštátnych postupov, ktoré môžu inak spotrebiteľom (ktorí nepreukázali celkovú pasivitu) brániť v tom, aby namietali voči výkonu titulu, ktorého možná nekalosť nebola preskúmaná, alebo aby získali náhradu za to, čo už zaplatili (alebo stratili) na takomto nezákonnom základe.

198. Za takýchto okolností nevidím žiadnu potrebu, aby sa zaviedla nová vrstva ochrany, ktorá by si ako záležitosť práva Únie vyžadovala obnovu konania, najmä ak sa prihliada na výnimočnú povahu takéhoto opravného prostriedku.

199. Ako som už vysvetlil vyššie, uplatniteľnosť mimoriadnych opravných prostriedkov je vo všeobecnosti založená na celkovej rovnováhe, ktorú nastolil vnútroštátny zákonodarca, medzi dotknutými protichodnými hodnotami. Požiadavka, aby sa (hmotnoprávny či osobný) pôsobnosť týchto opravných prostriedkov rozšírila s cieľom konkrétne kompenzovať to, že vnútroštátny súd nepreskúmal zákonnosť spotrebiteľskej zmluvy, môže túto celkovú rovnováhu narušiť, ak napríklad v iných oblastiach práva neexistuje porovnateľná procesná ochrana, hoci aj v týchto oblastiach môže dôjsť k situáciám nezákonného odopretia ochrany, ktorá sa inak osobám v zraniteľných situáciách poskytuje.⁸⁸

200. Na základe týchto úvah sa domnievam, že povinnosť zabezpečiť účinnú ochranu práv spotrebiteľov podľa článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice 93/13 si nevyžaduje sprístupnenie mimoriadneho opravného prostriedku s cieľom obnoviť konanie ukončené právoplatným súdnym rozhodnutím vyneseneým bez preskúmania novej nekalosti podmienok uvedených v spotrebiteľskej zmluve. Táto povinnosť si však vyžaduje, aby sa opravný prostriedok, ktorý musí

⁸⁷ Rozsudok ERSTE Bank Hungary, bod 52.

⁸⁸ Pozri na porovnanie situáciu opísanú v rozsudku K.B. a F.S. (Skúmanie trestnoprávných otázok *ex officio*), zhrnutú v poznámke pod čiarou 63 vyššie.

byť určený v dotknutom vnútroštátnom právnom poriadku, poskytol v prípade, že takéto právoplatné súdne rozhodnutie bolo vynesené a stalo sa právoplatným na základe procesných pravidiel, ktoré neumožňujú zaručenie dodržiavania práv, ktoré si spotrebiteľ odvodzuje zo smernice 93/13.

V. Návrh

201. Navrhujem, aby Súdny dvor na otázky, ktoré položil Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie (Krajský súd Varšava, časť Varšava-Praha, Poľsko), odpovedal takto:

1. Zásada ekvivalencie ako jeden z prejavov povinnosti lojálnej spolupráce zakotvenej v článku 4 ods. 3 ZEÚ

sa má vykladať v tom zmysle, že si nevyžaduje, aby bol mimoriadny opravný prostriedok, ktorý umožňuje obnovu občianskoprávneho konania na základe:

- rozsudku vnútroštátneho Ústavného súdu, v ktorom sa ustanovenie vnútroštátneho práva uplatňované v danom konaní vyhlasuje za nezlučiteľné s právnym predpisom vyššej právnej sily, a teda za neplatné, alebo
- vyhlásenia ustanovenia vnútroštátneho práva uplatňovaného v danom konaní za nezlučiteľné s právnym predpisom vyššej právnej sily,

sprístupnil na základe rozsudku Súdneho dvora vyneseneho v konaní podľa článku 267 ZFEÚ, v ktorom sa vykladá ustanovenie práva Únie.

2. Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách

sa musia vykladať v tom zmysle, že si nevyžadujú sprístupnenie mimoriadneho opravného prostriedku na umožnenie obnovy konania ukončeného právoplatným súdnym rozhodnutím vynesným bez preskúmania možnej nekalosti podmienok uvedených v spotrebiteľskej zmluve. Tieto ustanovenia sa však vykladajú v tom zmysle, že si vyžadujú, aby bol k dispozícii opravný prostriedok a aby bol vymedzený v dotknutom vnútroštátnom právnom poriadku v prípade, že takéto právoplatné súdne rozhodnutie bolo vynesené a stalo sa právoplatným na základe procesných pravidiel, ktoré neumožňujú zaručenie dodržiavania práv, ktoré si spotrebiteľ odvodzuje zo smernice 93/13.